
SCHOOL GIDS

2024/2025

Worden wie je bent

Voor u ligt de de schoolgids van onze vrijeschool voor voortgezet onderwijs in Rotterdam. Deze gids biedt een uitgebreid overzicht van onze visie, ons curriculum en onze manier van werken. Wij geloven dat onderwijs meer is dan het overdragen van kennis; het is een reis van persoonlijke ontwikkeling, creativiteit en innerlijke groei. Onze pedagogische aanpak is gebaseerd op de antroposofie, waarin we niet alleen aandacht besteden aan het intellectuele aspect, maar ook aan de emotionele, sociale en kunstzinnige ontwikkeling van ieder kind.

Het Rudolf Steiner College is een plek waar leerlingen zich thuis voelen. Waar ze zichzelf mogen zijn. Een school die mensen

wil zien in al hun mogelijkheden. Wij zijn gevestigd in het hart van Rotterdam, een stad die bruist van culturele diversiteit en dynamiek. Het Rudolf Steiner College heeft een tweede locatie op de Oudedijk in Rotterdam-Kralingen. Er is een vast team van docenten dat werkzaam is op deze locatie.

In deze gids vindt u praktische informatie. Ook kunt u lezen waar u terecht kunt bij vragen.

Ik wens iedereen een leerzaam nieuw schooljaar toe!

Sebastiaan Cooman,
rector

Van harte welkom!

Voor de leerlingen zijn er drie open lesmiddagen in november en december. Je kan je inschrijven via de [website](#) Voor de ouders zijn er twee informatieavonden. De open dag is voor iedereen!

open dag - 25 januari 2025
1e informatieavond - 6 november 2024
2e informatieavond - 12 februari 2025

* Zie de website voor actuele informatie.

Inhoudsopgave

Visie	6
Vrijeschoolpedagogiek	9
Kunstzinnige en ambachtelijke vakken	14
Nederlands en meetkunde	17
Inrichting van het onderwijs	18
Twee brugklasjaren (middenbouw)	20
Vmbo-tl Ambachtelijke Stroom	22
Ontwikkelingsfase klas 7	25
Ontwikkelingsfase klas 8	29
Ontwikkelingsfase klas 9	35
Ontwikkelingsfase klas 10	43
Ontwikkelingsfase klas 11	49
Ontwikkelingsfase klas 12	55
Schoolorganisatie	60
Begeleiding en ondersteuning	62
Veiligheid en welzijn	66
Financiële informatie	67
Aanmelden	68
Lestijden en vakanties	86

Bijlagen: lessentabellen	70-85
--------------------------	-------

Colofon

Tekst en redactie:

Rudolf Steiner College Rotterdam

Concept en ontwerp:

Studio Beige

Fotografie:

Annet Delfgaauw, Jorde Steenbeek

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Rudolf Steiner College Rotterdam.

Visie

‘Worden wie je bent’, dat is het motto van het Rudolf Steiner College. Het onderwijs wil leerlingen stimuleren om hun persoonlijkheid te ontplooiën. Zodat ze zich ontwikkelen tot evenwichtige mensen: sociaal-emotioneel en intellectueel bewust, maatschappelijk betrokken en innerlijk vrij.

Missie

De bedoeling van de vrijescholen ZWN is dat leerlingen de aandacht krijgen die nodig is om zich in hun denken en doen te kunnen ontwikkelen tot kritische, sociaal betrokken en initiatiefrijke vrijdenkende creatieve mensen.

Visie

‘Worden wie je bent’, dat is het motto van het Rudolf Steiner College. Via onderwijs trachten wij de leerlingen te stimuleren hun persoonlijkheid te ontplooiën. Zo kunnen de kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige mensen: sociaal-emotioneel en intellectueel bewust, maatschappelijk betrokken en innerlijk vrij. De persoonlijke ontwikkelingsweg van elk individueel kind staat centraal. Het onderwijs doet beroep op hun kunstzinnige, intellectuele en sociale vermogens. Met andere woorden: de ontwikkeling van het hoofd (verstand) is even belangrijk als die van het hart (gevoel) en de handen (daad- en scheppingskracht).

Inspiratie

Rudolf Steiner is de grondlegger van het vrijeschoolonderwijs en de onderliggende inspiratiebron voor het Rudolf Steiner College. Hij verdiepte zich onder andere in de vraag wie de mens in essentie is. Hieruit ontstond de antroposofie (wijsheidsleer van de mens). Van daaruit werkte hij voor het onderwijs aan een opvoedkundig plan waarbij een kind een ontwikkelingsweg aangereikt wordt met als doel zich volledig te ontplooiën.

Vrijeschoolonderwijs gaat uit van datgene wat tot ontwikkeling kan komen in de leerling. Leerlingen moeten de mogelijkheid krijgen zich veelzijdig te ontplooiën, zowel wat betreft lichaam, ziel als geest. Zo kan, op basis van de idealen van opeenvolgende generaties, de maatschappij voortdurend vernieuwd worden.

Geschiedenis

Rudolf Steiner College

De eerste vrijeschool was de Freie Waldorfschule in Stuttgart, gesticht in 1919 onder leiding van Rudolf Steiner. In 1923 werd in Den Haag de eerste Nederlandse vrijeschool opgericht. In 2024 telt Nederland 129 vrijescholen en er zijn meer dan 33.000 leerlingen op de vrijeschool in Nederland. De laatste vijf jaar groeide het aantal leerlingen op de vrijeschool landelijk met 25%.

De Rotterdamse Vrijeschool werd opgericht in 1949, in 2024 dus 75 jaar geleden! In 1978 verhuisde de school naar de Vondelweg en in 2015 naar de Tamboerstraat. In 1989 kreeg de school de naam Rudolf Steiner College en in 2000 fuseerde het Rudolf Steiner College met de vrijescholen voor voortgezet onderwijs in Den Haag en Leiden tot Stichting Vrije Scholen Zuidwest Holland. De Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland bestuurt deze scholengemeenschap. Elke school heeft zijn eigen locatie en eigen karakter behouden.

De vraag is niet wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de bestaande sociale orde te kunnen invoegen, maar wel wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken.

Rudolf Steiner

“Deze school heeft mijn kind zelfvertrouwen gegeven.”

Ouder van leerling uit klas 12

Vrijeschool- pedagogiek

De leerlingen van het Rudolf Steiner College komen van verschillende basisscholen uit Rotterdam en omstreken. Het onderwijs sluit zowel aan op dat van reguliere basisscholen als van basisscholen voor vrijeschoolonderwijs.

Doorlopende leerlijn

Vanuit de vrijeschoolpedagogiek vormen basis- en middelbaar onderwijs één ontwikkelingsweg; onderbouw, middenbouw en bovenbouw. Het vrijeschool-basisonderwijs beslaat de kleuterklas tot en met klas 6; de middenbouw (twee brugklasjaren) bestaat uit klas 7 en klas 8 en de bovenbouw bestaat uit klas 9, 10, 11 en 12.

en de wil volledig aangesproken worden. Zo wordt de leerstof en ontwikkelingsstof eigen gemaakt. Iedere dag verwerkt de leerling de behandelde stof in het periodeschrift. Aan het eind van een periode is er een toets. Na drie weken volgt een ander vak. Periodeonderwijs geeft de leerling de kans zich werkelijk te verbinden met een thema door de verdiepende aanpak.

Periodeonderwijs

Vanuit de vrijeschoolpedagogiek werkt het Rudolf Steiner College met periodeonderwijs. Iedere periode duurt drie weken. Gedurende drie weken, de eerste twee lessen van de ochtend, staat één vak centraal. Zo verdiept het kind zich intensief in een vak en krijgt het de mogelijkheid de lesstof op tal van manieren kunstzinnig te verwerken. Afhankelijk van het onderwerp kan dat bijvoorbeeld zijn: gedichten schrijven, schilderen, een scène dramatiseren of op excursie. In alle gevallen is er een verwerking waarbij het denken, het voelen

Mentorklas

Het Rudolf Steiner College heeft 1146 leerlingen. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de leerlingen en de ouders.

Huiswerk

De periodelessen worden afgesloten met het inleveren van het periodeschrift en het maken van een toets. Daarnaast zijn er verschillende werkvormen en opdrachten voor de leerlingen. Bijvoorbeeld een schriftelijk verslag, een mondelinge

Klas 7 1ste leerjaar	Klas 8 2e leerjaar		Klas 9 3e leerjaar	Klas 10 4e leerjaar	Klas 11 5e leerjaar	Klas 12 6e leerjaar
Brugklasperiode				vmbo-tl examenklas	havo examenklas	5,havo & 6vwo examenklas
1vmbo-tl-AS-7	2vmbo-tl-AS-8	Indeling in aparte leerwegen	3vmbo-tl-AS-9	4vmbo-tl-AS-10		
1vmbo-tl/ havo-7	2vmbo-tl/ hav-8o		3vmbo-tl-9	4vmbo-tl-10	4havo-11	5havo-12
1havo/vwo-7	2havo/vwo-8		3havo-9	4havo-10	5havo-11	
			3vwo-9	4vwo-10	5vwo-11	6vwo-12

presentatie, oefenen met technische sommen, een boekverslag of een schrijfopdracht. Bij de vreemde talen toetsen de docenten elke week nieuw vocabulair. Ook leren de leerlingen een planning maken. De leerlingen werken zowel in de les als thuis aan de opdrachten.

Maatschappelijke stages

Maatschappelijke stages hebben een vaste plek in het leerplan. Door de stages maakt de leerling kennis met het nemen van verantwoordelijkheid voor een gemeenschappelijk belang. Het geeft een bredere kijk op de samenleving en stimuleert de ondernemerszin. In klas 9 lopen de leerlingen een winkelstage en in klas 10 een stage bij een sociale instelling. Tijdens hun stages schrijven de leerlingen een stageverslag met dagverslagen, uitwerkingen van opdrachten en de beantwoording van een eerder opgestelde onderzoeksvraag.

Burgerschap

Burgerschapsonderwijs brengt de leerlingen de basiskennis, vaardigheden en houding bij die nodig zijn om een actieve rol te kunnen spelen in de eigen leefomgeving en in de samenleving. De leerlingen maken in verschillende leerjaren kennis met begrippen als democratie, grond- en mensenrechten, duurzame ontwikkeling, conflicthantering, sociale verantwoordelijkheid, gelijkwaardigheid en het omgaan met maatschappelijke diversiteit. Het lesplan is te vinden op de website.

Eindpresentatie en eindwerkstuk

In de 12e klas houden de leerlingen een eindpresentatie. Deze presentatie wordt ook schriftelijk verwerkt in een eindwerkstuk. Iedere leerling kiest een eigen onderwerp; iets wat de leerling interesseert. Dat kan iets zijn wat de leerling zelf beleefd heeft, iets wat er in

zijn/haar omgeving aan de hand is geweest of iets uit een bepaald vakgebied. Nadat de leerling het onderwerp gekozen heeft, begint er een tijd waarin over het onderwerp wordt nagedacht. De leerling schrijft, dicht en/of tekent erover. Misschien wordt er een muziekstuk, een lied of een dans gemaakt. Het is belangrijk dat het onderwerp verinnerlijkt wordt; dat het in de leerling gaat leven. Daarnaast kan er ook van alles over het onderwerp gelezen worden. De presentaties zijn dit jaar in december.

Getuigschrift/rapport

De vorderingen van de leerlingen worden bijgehouden in Magister. Dit is een digitaal leerlingvolgsysteem. Deze vorderingen worden drie keer per jaar uitgeprint en aan de leerlingen mee naar huis gegeven. Naast het cijfermatig volgen van de leerling, is er ook aandacht voor het reflecteren op de individuele leerling. In het tekstgedeelte van het rapport schrijven de docenten over hoe zij de leerling ervaren hebben, wat er goed ging in de les en waar nog aan gewerkt kan worden. Bij het laatste rapport voegt de mentor een beeld toe. Dat kan een gedicht zijn, een verhaaltje of een klassenbeeld. Dit beeld zegt iets over hoe de mentor de leerling en/of de klas ervaren heeft. De leerling bewaart de getuigschriften of rapporten thuis in de rapportmap.

Eindgetuigschrift

Aan het eind van de schoolloopbaan van de leerling wordt het eindgetuigschrift van de vrijeschool uitgereikt. Dit getuigschrift

bevat het officiële vrijeschooleinddocument, het behaalde examen met de cijferlijst en een karakterschets van de leerling. De karakterschets is gemaakt door één van de docenten.

Jaarfeesten

De jaarfeesten spelen een belangrijke rol in de vrijeschoolpedagogie omdat bewustzijn voor de tijd van het jaar bevorderlijk is voor het innerlijk leven. Het Rudolf Steiner College viert de jaarfeesten om steeds weer bewust te worden van een aantal levensprocessen in de mens die een samenhang hebben met bepaalde ritmen en ontwikkelingen in de seizoenen. Zo staat de mens in de zomertijd in een andere verhouding tot de wereld dan in de wintertijd. In de lente en de zomer trekken we letterlijk en figuurlijk meer naar buiten en in herfst en winter meer naar binnen. Het zijn waarneembare en beleefbare processen in de natuur, maar ook in ons eigen zielenleven. De jaarfeesten worden in alle leerjaren gevierd op een manier die past bij de leeftijdsfase.

Vondelrevue

De Vondelrevue is een jaarlijks open podium in de Rotterdamse Schouwburg. Leerlingen brengen daar hun eigen acts op de planken. Het is een wervelende revue georganiseerd en gepresenteerd door leerlingen van klas 11 die het kunstvak toneel hebben gekozen.

Schoolproject Stichting Alowonou – Togo (West-Afrika)

De school ondersteunt het project Alowonou van collega Honoré Amegnekou, docent Frans. Het project betreft het stichten en verder uitbouwen van een vakschool. Veel jongeren in de dorpen Dzogbekopé en Agbadomé (ongeveer 50 km verwijderd van de hoofdstad Lomé) leven in een uitzichtloze situatie. Hun ouders kunnen geen of onvoldoende schoolgeld betalen. Zonder scholing hebben deze kinderen geen toekomstperspectief, maar ze willen graag leren en werken. Stichting Alowonou wil een vakschool bouwen waar deze jongeren opleidingen als houtbewerker, meubelmaker, kapper, monteur, mandenvlechter en kledingmaker kunnen krijgen.

De leerlingen van het Rudolf Steiner College hebben de afgelopen jaren bij de Michaëlviering een sponsorloop georganiseerd om geld op te halen voor dit project. Er wordt gewerkt aan een projectplan om dit schoolproject blijvend te ondersteunen. Kijk op www.alowonou.nl

Tuinbouw

In klas 7 van de Ambachtelijke Stroom wordt een periode van drie weken ingericht voor tuinbouw. Leerlingen ontwikkelen hun plantenkennis en maken een begin met tuinieren. Vroeger leerden kinderen van hun ouders of grootouders wat er in de moestuin gekweekt kan worden. Die kennis krijgen de meesten vandaag niet meer mee. Daarom leren we leerlingen planten te observeren, ze te tekenen en reiken we kennis aan over het

planten- en bodemleven. Ze gaan praktisch aan de slag in de schooltuin. Leerlingen beleven het cyclische proces van zaaien, groeien, bloeien en oogsten. Ze zaaien bloemen en groenten, stoppen bollen in de grond en bewerken de aarde. Jonge planten grootbrengen vereist veel zorg. Er ontstaat eerbied voor het plantenrijk. Leerlingen leren over de verbondenheid van alle leven: de taak van de regenworm, de bestuiving door de bij.

“Dit onderwijs heeft mij gemaakt tot wie ik ben.”

Daniël Koopmans, cabaretier en oud-leerling

Kunstzinnige en ambachtelijke vakken

Voor een harmonieuze en veelzijdige ontwikkeling van de leerlingen zijn kunstzinnige en ambachtelijke vakken onontbeerlijk. Zij maken structureel deel uit van het leerplan.

Leerlijn technisch-ambachtelijke handvaardigheid

Respectvol leren omgaan met de omgeving en dat wat de natuur de mens geeft, is een voorwaarde voor een gezonde maatschappelijke toekomst. De maatschappij is er steeds meer één van automatisering en consumptie. Gevoel en betekenis voor de waarde van het ambacht en de herkomst van producten zijn aan het verdwijnen. Het Rudolf Steiner College hecht daarom veel belang aan de beoefening van technisch-ambachtelijke vakken: hout- en metaalbewerking, elektrotechniek, koperslaan en textiele vormgeving. In de beoefening van deze vakken maakt de leerling aan de hand van een zelf opgezet plan op ambachtelijke wijze een voorwerp.

De leerling tekent een ontwerp en gaat aan de slag om het werkstuk te maken. Het hele proces geeft de leerling een gevoel van voldoening wanneer hij of zij met eigen handen een werkstuk maakt. In de eerste drie leerjaren leert de leerling de aard en mogelijkheden van de verschillende materialen kennen. In de hogere leerjaren

leert hij of zij deze op meer kunstzinnige wijze toe te passen in het vak beeldende vorming.

Leerlijn beeldende vorming

Beeldende vakken voeden de natuurlijke behoefte van jonge mensen om iets moois te maken of kunstenaar te zijn. Bij tekenen en schilderen komen de onderwerpen 'tekenen naar waarneming', 'werking van kleur', 'licht en donker' en 'compositie' aan bod. Bij beeldhouwen en boetseren krijgt de leerling gevoel voor ruimtelijke proporties en de schoonheid daarvan. In de hoogste klassen ligt de nadruk steeds meer op het esthetische aspect. Dan kan de leerling de ontdekking doen dat een geslaagd werk zeggingskracht heeft en niet per se 'mooi' hoeft te zijn.

Leerlijn muziek

Het beoefenen van muziek heeft een harmoniserende werking op de opgroeiende mens. De leerling komt los

van het alledaagse. Zingen en gelijktijdig luisteren brengt je in harmonie met de ander, jezelf en de omgeving. Door het ontwikkelen van de eigen stem kan de leerling tot zelfacceptatie komen en zichzelf als individu in een groep plaatsen. Elke leerling heeft gedurende alle leerjaren iedere week een uur klassikale zang en een uur koorzang. Naast het zingen krijgen de leerlingen in de achtste en negende klas djembé- en gitaarles. Hiermee wordt gewerkt aan een goede ritmische vaardigheid en aan het vermogen de harmonie in de muziek te beleven.

Iedere paar jaar wordt er in het concertgebouw 'De Doelen' een kooruitvoering georganiseerd met de hele school. Alle zanggroepen nemen dan een deel van het programma voor hun rekening. Daarnaast kan vanaf klas 10 het kunstvak muziek gekozen worden, al dan niet als examenvak. Hierbij staan spel, muziekbeleving, samenwerken, inzicht in muzikale structuren en persoonlijke ontwikkeling centraal.

Er wordt ook aandacht besteed aan muziektheorie. De leerlingen maken kennis met verschillende stijlen, bespelen verschillende instrumenten en vormen bandjes. In elk jaar wordt toegewerkt naar een presentatie. Leerlingen die eind-examen willen doen in muziek, krijgen bovendien Kunst Algemeen in het examenjaar. In dit theorievak wordt de geschiedenis van beeldende kunst, dans, toneel, muziek, film en fotografie behandeld. Dit wordt getoetst via een centraal schriftelijk examen.

Leerlijn toneel

Toneelspelen is een sociale activiteit van luisteren, meebewegen en reageren. Het maakt de leerling bewust van het eigene in zichzelf en van het gemeenschappelijke dat mensen met elkaar hebben. De leerling kan zijn creatieve talent ontwikkelen en zijn eigen motieven ontdekken. Alleen in goed samenspel komen de verschillende rollen tot hun recht. Het vak toneel heeft een vaste plek in het leerplan. Tot en met klas 9 (derde leerjaar) staat voor alle leerlingen toneel op het programma. Leerlingen werken in groepjes met elkaar samen. In de lessen komen ze tot spel dat aan elkaar wordt getoond en met elkaar besproken. Het leren observeren is een essentieel onderdeel van de lessen.

Vanaf klas 10 (vierde leerjaar) kunnen leerlingen in de havo/vwo-klassen toneel kiezen, al dan niet als examenvak. Nu ontstaat een vaste toneelgroep waarin iedereen zijn of haar eigen talent ontdekt in het spel. Steeds meer spelen de leerlingen met teksten uit bestaande toneelliteratuur. Spelenderwijs ontdekken en verwerken zij de theatergeschiedenis. Leerlingen bezoeken voorstellingen buiten school en maken daar verslagen van. In de verschillende leerjaren werken de leerlingen toe naar een uitvoering voor ouders en medeleerlingen. De school doet jaarlijks mee aan het Eénakterfestival. De 11e- en 12e-klassers, die toneel als examenvak volgen, krijgen bovendien Kunst Algemeen in het examenjaar. In dit theorievak wordt de geschiedenis van beeldende kunst, dans, toneel, muziek, film en fotografie behandeld. Dit wordt getoetst via een centraal schriftelijk examen.

Leerlijn euritmie

Euritmie is een moderne bewegingskunst, die vanuit de antroposofie is ontwikkeld en geïnspireerd. In deze kunstvorm wordt het karakter van muziek (tooneuritmie) of gesproken woord (woordeuritmie) zichtbaar gemaakt door bewegingen. In de pedagogie is euritmie leren staan voor jezelf. Dat doe je door te bewegen op taal of muziek of in stilte. Door beweging wordt je je bewust van jezelf, van de groep en van jezelf in de groep. Tot en met klas 10 krijgen de leerlingen twee lessen euritmie per week. Eén van de twee lessen wordt begeleidt door een pianist. Vanaf klas 11 is euritmie een keuzevak binnen de kunstvakken voor 4h11- en 5v11-leerlingen.

**“Iedere leerling
maakt een
kunstzinnige
ontwikkeling
door.”**

Docent kunstvakken

Nederlands en meetkunde

Leerlijn literatuur Nederlands

Literatuur, Nederlandse- en wereldliteratuur, maakt een belangrijk onderdeel uit van het vrijeschoolleerplan. Niet alleen wordt er veel gelezen, individueel en in klassenverband, maar ook wordt het literair schrijven actief beoefend: schrijven van gedichten, verhalen en opstellen. Lezen en schrijven zijn vaardigheden en kwaliteiten die voor een brede ontwikkeling van belang zijn. Wat is er mooier dan je eigen gedicht of opstel voor te lezen in de klas? Leerlingen verbinden zich op deze wijze ook met cultureel erfgoed.

Literatuur is – net als de werkelijkheid – gelaagd. Door aandacht te besteden aan dit fenomeen wordt bij de leerling een nieuwsgierigheid en openheid ontwikkeld naar de gelaagdheid van de eigen beleving. In de loop van de leerjaren bouwen de leerlingen een eigen leesdossier op met verslagen van de gelezen boeken.

Leerlijn meetkunde

In de oude Griekse cultuur werd meetkunde beleefd als ‘de taal der goden’, als een scholingsweg voor het denken. Meetkunde is de taal waarin de geest zich uitdrukt: elke vorm is de expressie van een idee. Bij het construeren werken hand en verstand samen; meetkunde is niet alleen een scholing van het denken, ook een mobiliseren van wilskracht. Het gaat hier om de wil en het vermogen om constructies precies uit te voeren, de zoektocht die nodig is om tot een bewijs van een eigenschap te geraken.

In de meetkunde wordt waarheid beleefbaar en ervaart de leerling de kracht van de menselijke geest. Er is ook een beleving van schoonheid bij een mooie, meetkundige tekening of een sluitend bewijs. Dit alles verklaart waarom in alle leerjaren meetkunde een belangrijke plaats heeft in het leerplan van vrijescholen.

Inrichting van het onderwijs

vwo

Leerlingen die vanaf klas 9 zijn ingedeeld in de leerweg vwo, volgen in dezelfde groep les tot het eindexamen in klas 12.

havo

Leerlingen die vanaf klas 9 in de leerweg havo zijn ingedeeld, volgen in dezelfde groep les tot het eindexamen havo in klas 11. Een klein deel van deze leerlingen stroomt daarna door naar klas 12 in de leerweg vwo, om dan in twee jaar het vwo-diploma te behalen.

vmbo-tl

Leerlingen die vanaf klas 9 in de leerweg vmbo-tl zijn ingedeeld, volgen in dezelfde groep les tot het eindexamen vmbo-tl in klas 10. Na het eindexamen stroomt ongeveer de helft van de leerlingen door naar het middelbaar beroepsonderwijs. De andere helft van de leerlingen stroomt door naar de leerweg havo in klas 11. Zij doen havo-examen in klas 12. Voor leerlingen met havo-ambitie die wat extra tijd nodig hebben is dit een kansrijke leerweg; vrijeschoolonderwijs tot en met klas 12. Op de website van de school staan de overgangs- en indelingscriteria.

vmbo-tl Ambachtelijke Stroom

Het onderwijs richt zich op leerlingen die makkelijker vanuit het doen dan vanuit de theorie tot het denken komen. De vmbo-tl

Ambachtelijke Stroom is een vierjarige leer- en ontwikkelingsweg voor leerlingen die in potentie het niveau hebben voor vmbo-theoretische leerweg. Leerlingen met een LWO-licentie die voldoen aan de instroomcriteria worden in deze leerweg geplaatst.

Locatie Oudedijk

Op de locatie Oudedijk zijn dit schooljaar in totaal 8 klassen; 4 zevende en 4 achtste klassen.

vmbo-bl/-kl/-tl Young Waldorf Rotterdam

Sinds twee jaar is het mogelijk om vrijeschoolonderwijs te volgen op vmbo-basis en -kader niveau in Rotterdam. Het Rudolf Steiner College is een samenwerking aangegaan met de Young Business School. Op deze manier kunnen we vrijeschoolonderwijs aanbieden en op alle vmbo-niveaus diplomeren. We implementeren het programma van de Ambachtelijke Stroom zoals dat al jarenlang succesvol is. Als tweede vreemde taal wordt Spaans aangeboden dat ook als examenvak gekozen kan worden. Kijk op youngrotterdam.nl/waldorf-school

Examens

Op het Rudolf Steiner College worden alle examenvakken centraal getoetst. De examens voor vmbo-tl, havo en vwo

bestaan uit het schoolexamen (SE) en het centraal examen (CE) in mei en juni. Aan het begin van het examentraject (klas 9 of 10) ontvangt de leerling een studiewijzer met het programma van toetsing en afsluiting (PTA) en de herkansingsregeling. Daarnaast maken de docenten bij elk vak een werkwijzer. Aan de hand daarvan kunnen de leerlingen een planning maken en goed voorbereid de schoolexamens maken.

Examenresultaten

De school neemt deel aan het schriftelijk eindexamen dat landelijk in mei wordt afgenomen. De resultaten zijn in deze tabel opgenomen. Ieder jaar publiceert de inspectie van het onderwijs de onderwijsresultaten. Daaruit blijkt dat de school in alle leerwegen voldoende scoort. Een groot deel van de vmbo-tl leerlingen

stroomt door naar havo. Sinds de invoering van de wet gelijke doorstroom, stromen ook meer leerlingen van havo door naar het vwo. Voor de specificatie van de onderwijsresultaten, zie scholenopdekaart.nl.

Wat als je blijft zitten?

In principe krijgt elke leerling de ontwikkelingsstof die past bij de leeftijdsfase. Aan dit uitgangspunt houdt het Rudolf Steiner College zoveel mogelijk vast en zittenblijven is daarom een uitzondering. Maar als het voor de voortgang nodig is, kan een leerling een jaar overdoen. Een achterstand kan in sommige gevallen worden ingelopen via de zomerschool, zodat zittenblijven voorkomen wordt.

	vwo		havo klas 11		havo klas 12 (instroom via vmbo-tl)		vmbo-tl	
	kandidaten	geslaagd	kandidaten	geslaagd	kandidaten	geslaagd	kandidaten	geslaagd
2015	19	100%	29	100%	27	81%	62	95%
2016	26	96%	30	90%	29	93%	57	95%
2017	27	96%	27	78%	29	83%	87	90%
2018	38	76%	43	88%	33	88%	93	96%
2019	29	83%	47	81%	42	88%	58	98%
2020	31	100%	75	98%	36	98%	78	100%
2021	30	97%	61	92%	25	100%	78	96%
2022	42	95%	56	86%	36	81%	81	93%
2023	42	81%	55	86%	43	91%	81	81%
2024	30	75%	58	90%	42	86%	75	79%

Twee brugklasjaren (middenbouw)

Vanuit de opbouw van het leerplan worden de eerste twee leerjaren de middenbouw genoemd. Deze twee leerjaren (klas 7 en 8) nemen een middenpositie in tussen de basisschool en de middelbare school.

Overgang naar klas 7

De school werkt aan een zo goed mogelijke overgang van de basisschool naar de middelbare school. Bij instroom in klas 7 wordt de leerling ingedeeld in één van de drie niveaueklassen: vmbo-tl Ambachtelijke Stroom, vmbo-tl/havo of klas havo/vwo. In klas 7 en 8 zitten de leerlingen in dezelfde mentorklas en kunnen op eigen niveau werken, maar krijgen zo ook de tijd om hun talenten te ontwikkelen en te laten zien wat ze kunnen. De leerstof wordt in de loop van de middenbouw gedifferentieerd aangeboden, zodat de leerling meer op eigen niveau kan werken. Voor een rijke sociale ontwikkeling is het belangrijk dat leerlingen met verschillende vermogens en kwaliteiten bij elkaar in de klas zitten. Daardoor ontstaat er waardering en respect voor de verschillen tussen de leerlingen en leren de leerlingen elkaar te helpen in de lessen en daar buiten. Tijdens kunst-, ambachts-, eurutmie-, muziek- en kooklessen worden groepen leerlingen uit verschillende niveaueklassen gemengd.

Indeling leerwegen

Aan het eind van klas 8 wordt de leerling ingedeeld in een leerweg (vwo, havo of vmbo-tl). In klas 9 starten de leerlingen in een nieuwe mentorklas. Na het eerste rapport in klas 8 krijgen de leerlingen een eerste voorlopig advies over één van de drie leerwegen. Het voortgangsadvies wordt daarna gegeven. De beslissing tot de indeling wordt gebaseerd op resultaten en het ontwikkelingsperspectief van de leerling.

Young Waldorf Rotterdam

In samenwerking met de YBS op Katenrecht is er een vrijeschoolafdeling voor vmbo B/K/G/T (brede vmbo). Hierdoor is op- en afstroom binnen het vrijeschoolonderwijs in Rotterdam mogelijk. Voor meer informatie zie youngrotterdam.nl/waldorf-school/

Mentorklas

Vanaf de eerste schooldag tot aan het einde van de middenbouw blijft in principe dezelfde mentor aan de klas verbonden. De mentor verzorgt een groot deel van de lessen waardoor de overgang van basisschool naar middelbaar onderwijs goed verloopt en hij of zij de kinderen goed leert kennen. De vreemde talen en wiskunde worden in principe gegeven door vakdocenten. Het lerarenteam werkt intensief samen om de leerlingen goed te begeleiden.

Huiswerk

Huiswerk maken is een leerproces voor de leerling: ben je goed op de hoogte, schrijf je het goed op, kun je het werk overzien en plannen? Hiermee leert de leerling om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar eigen ontwikkelingsproces; het ontwikkelen van zelfkennis en zelfreflectie wordt gestimuleerd. Uiteraard krijgt de leerling de tijd om deze vaardigheden te ontwikkelen. Het gaat onder andere om goed noteren, plannen, vooruitdenken en structureren van werk. Voor ouders en school ligt hier een rol 'langs de zijlijn' met hulp, tips, stimulans, feedback en coaching. De gemiddelde huiswerklast per dag voor de periodelessen is ongeveer 30 minuten. Voor de vaklessen geldt ongeveer 15 minuten huiswerktijd per les.

Huiswerkbegeleiding

Voor sommige leerlingen is huiswerkbegeleiding gewenst. Meer informatie is te vinden op rudolfsteinercollege.nl.

Lesuitval

Er wordt getracht om lesuitval zo veel mogelijk te voorkomen. Er is een vervangrooster opgesteld waardoor de lessen zo veel mogelijk door kunnen gaan. Mocht dat niet lukken, dan worden de leerlingen opgevangen in de aula.

Taal en rekenen

Zowel in klas 7 als klas 8 is extra tijd in het leerplan opgenomen om de taalvaardigheden van de leerlingen te vergroten. Leerlingen die op de basisschool achterstand hebben opgelopen kunnen extra ondersteuning krijgen. Het rekenonderwijs is opgenomen in de lessen wiskunde. In het voorexamenjaar en in de examenklassen worden rekenuren voor alle leerlingen aangeboden. Regelmatig vindt toetsing plaats zodat de docent en de leerling weet waar hij of zij staat met de taal- en rekenvaardigheid.

vmbo-tl Ambachtelijke Stroom

De vmbo-tl Ambachtelijke Stroom is een vierjarige leer- en ontwikkelingsweg voor leerlingen die in potentie het niveau hebben voor vmbo-theoretische leerweg. Het onderwijs richt zich op leerlingen die makkelijker vanuit het doen dan vanuit de theorie tot het denken komen.

Werken vanuit de praktijk is in deze leerweg het uitgangspunt. Leerlingen maken zich de leerstof eigen door dingen zelf te doen, te zien, te horen en te voelen. Zij krijgen veel begeleiding en structuur. Kenmerkend in de specifieke pedagogische en didactische aanpak, zijn korte instructies, herhaling, overzichtelijke lessen en huiswerk maken op school. De vmbo-tl Ambachtelijke Stroom is ontwikkeld op verzoek van ouders van de vrije basisscholen. Het biedt kinderen de mogelijkheid ten minste een groot deel van het twaalfjarig vrijeschoolleerplan te volgen. De klassen zijn klein en hebben ongeveer 19 leerlingen. Per leerjaar heeft het Rudolf Steiner College twee nieuwe vmbo-tl Ambachtelijke Stroomklassen.

Opbouw schooldag

De schooldag begint met twee lessen onderwijs in een ambacht of kunstvak, bijvoorbeeld tekenen, techniek, acrobatiek of koken. Na de eerste pauze krijgen de leerlingen periodeonderwijs, gevolgd door

vaklessen. Daarin wordt in grote lijnen de lesstof van de reguliere schoolklassen gevolgd. De dag wordt meestal afgesloten met een zogenaamd klassenuur.

Ambachtelijke en kunstzinnige lessen

Elke ambachtelijke of kunstzinnige periode wordt beoordeeld aan de hand van een vaardighedenlijst, aangepast aan de leeftijd van de leerling. Deze beoordelingen gaan, samen met foto's van het gemaakte werk, in de portfoliomap van de leerling. In klas 10 (vierde leerjaar) volgt de leerling een portfolioperiode waarin hij of zij terugblijkt op de eigen ontwikkeling op basis van de verzamelde beoordelingen en het werk. Het portfolio wordt gebruikt bij de overstap naar het mbo.

Vaklessen

Aan het eind van de ochtend en 's middags krijgen de leerlingen vaklessen Engels,

Nederlands, Duits, wiskunde, euritmie, muziek en gymnastiek. In klas 9 en 10 (derde en vierde leerjaar) volgen zij ook de vakken biologie en economie, aardrijkskunde of geschiedenis. Het vakkenpakket is gericht op de sector Zorg & Welzijn binnen het vmbo-tl.

Klassenuren

De leerlingen hebben in klas 7 en 8 vier klassenuren per week. In klas 9 en 10 zijn er drie klassenuren. Dan maken zij onder begeleiding van de mentor het huiswerk en oefenen zij studievaardigheden.

Stage

In klas 7 en 8 oriënteren de leerlingen zich breed op ambachten en technieken. In klas 9 en 10 speelt de docent meer in op de individuele belangstelling en vaardigheden van de leerling. In deze twee laatste leerjaren nemen stages een belangrijke plaats in. Het maatschappelijk praktijkgerichte leren, vormt een belangrijk onderdeel van een brede en toekomstgerichte ontwikkeling van de leerling.

Afsluiting

Leerlingen van de vmbo-tl Ambachtelijke Stroom sluiten klas 10 af met een diploma. Als dat voor een leerling niet haalbaar is, kan hij of zij een extra leerjaar volgen om het diploma alsnog te halen. Ook ontvangt de leerling een schoolverklaring met portfolio en competentieprofiel, waaraan het vanaf klas 7 heeft gewerkt.

Aanmelding

De aanmelding voor de vmbo-tl Ambachtelijke Stroom gaat in overleg met de leraar en/of de interne begeleider van de basisschool. Na de aanmelding volgt een gesprek met de ouders of verzorgers en de leerling. Leerlingen met een LWOO-indicatie die voldoen aan de instroomcriteria worden in deze leerweg geplaatst. Echter, LWOO is geen voorwaarde voor plaatsing in de Ambachtelijke Stroom. Door de relatief kleine klas is de plaatsingsmogelijkheid beperkt. Informatie over de aannameprocedure is te verkrijgen bij de teamleider van de vmbo-tl Ambachtelijke Stroom (zie [hier](#) op de website).

Ontwikkelingsfase 7e klas

(eerste leerjaar)
impressies ontwikkelingsstof

Als 12/13-jarige gaat het kind grenzen verkennen en nieuwe mogelijkheden onderzoeken. De leerling benadert de wereld nog met een zekere onbevagenheid en verwondering. Daarnaast groeien de belangstelling voor feitenkennis en de nieuwsgierigheid naar de ‘echte’ wereld. De werkhouding is positief en vooral ook praktisch gericht. Stap voor stap ontwikkelt zich het abstracte denken, het gevoel voor oorzaak en gevolg. Het periodeonderwijs en de vaklessen bieden hierbij passende ontwikkelingsstof. Leerlingen in deze leeftijdsfase vragen om de (vertrouwde) autoriteit van de leraar.

De lestabellen staan in de bijlagen. Op de website van de school staat het gehele leerplan met alle vakbeschrijvingen. Hieronder staan impressies van enkele periodes en vaklessen.

Periode geschiedenis: ontdekkingen

Het kind van 12/13 jaar heeft de innerlijke behoefte grenzen te verkennen en te verleggen. De periode ontdekkingen sluit daarop aan. Verschillende verhalen maken angsten en onzekerheden over ontdekkingen beleefbaar.

Periode wiskunde: vlakke meetkunde

De leerlingen ontdekken de schoonheid

De leerstof sluit aan bij de behoefte grenzen te verkennen en te verleggen

en de wetmatigheden van de vormen-wereld. Ze leren exact te construeren met passer, liniaal en geodriehoek. De leerlingen onderzoeken de kenmerken van de driehoek, de vierhoek en de vijfhoek. De periode wordt afgesloten met de stelling van Pythagoras.

Periode Nederlands: poëzie

De leerlingen maken op speelse manier kennis met de wereld van poëtische verbeelding. Verschillende dichtvormen worden behandeld en de leerlingen schrijven zelf ook veel gedichten. Ze lezen jeugdboeken waar ze leesverslagen van maken.

Periode: sterrenkunde

Deze periode wordt gegeven in de tijd van het jaar dat het 's avonds vroeg donker wordt, zodat de kinderen thuis naar de sterren kunnen kijken en opdrachten kunnen maken. Ze raken vertrouwd met de sterrenhemel, zoals die te zien is vanuit het standpunt van de mens op aarde. Met het zoeken van de Poolster als beginpunt worden de circumpolaire sterren behandeld. De leerling onderzoekt de baan van de

sterren door de nacht en het jaar, de baan van de zon, de dierenriem, het zonnestelsel en de planeten.

Periode natuurkunde: mechanica, licht en geluid

De leerlingen maken kennis met een belangrijke natuurkracht: de zwaartekracht. Door proeven ervaren ze de werking van katrollen en takels, hefbomen en het hellend vlak. De leerling moet zelf een modelbrug bouwen en maakt zo ook kennis met de wereld van trek- en duwkrachten. Met de fenomenen licht en geluid (spiegelproeven, camera obscura, toonhoogte, frequentie, resonantie, Chladni-proeven) wordt de periode afgesloten.

Vaklessen houtbewerken

In aansluiting op de periode mechanica ontwerpen de leerlingen een beweegbaar stuk speelgoed. Ze ontdekken wat er mogelijk is en leren de basistechnieken van het houtbewerken toepassen.

Vaklessen tekenen en schilderen

Bij het vak tekenen en schilderen staan scheppingsvreugde en fantasie centraal. De lesopdrachten bieden ruimte voor eigen inbreng. Van belang is dat de leerling zijn werk ziet lukken en dat anderen zijn werk ook waarderen. Er wordt geëxperimenteerd met diverse technieken en vormtekenen.

Vaklessen toneel

Het accent ligt op 'verbeelden' en improviseren. Plezier in het leren kennen van de eigen mogelijkheden en die van de ander staan centraal. De leerlingen gaan de theatrale werkelijkheid verkennen aan de hand van sprookjesverhalen, mythen en sagen, dagelijkse gebeurtenissen en bestaande verhalen. De rol ontstaat spelenderwijs door improvisaties, vrij en stil spel en vanuit de eigen fantasie.

Vaklessen eurutmie

De leerlingen verkennen de basis-elementen: maat, ritme en melodie en krijgen al bewegend gevoel voor muziek en bewegingsvormen. Ze oefenen de gebaren van het alfabet; elke taalklank heeft een eigen kwaliteit die je kunt uitdrukken door middel van een gebaar. De leerlingen krijgen al bewegend ook gevoel voor gedicht- en bewegingsvorm. De leerlingen gaan aan de slag met de geometrie van de sterren (vijfster, zevenster). Tijdens advent voeren ze met en voor elkaar in stilte een ritmische choreografie uit. Aan het einde van het schooljaar presenteert iedere leerling zich individueel aan de klasgenoten met de gebaren van het alfabet en eventueel de gebaren van de toonladder in C-majeur.

Vaklessen lichamelijke opvoeding

Het hele leerjaar heeft een kennismakend en inventariserend karakter. In de loop van het jaar krijgt de docent zicht op de mogelijkheden van elke leerling. De leerlingen ervaren wat de verschillen

zijn tussen sport en spel en leren de basis-regels daarvan. In de lessen wordt het doorzettingsvermogen en het vermogen tot samenwerken ontwikkeld.

Werkweek boerderij

Aan het eind van het schooljaar is er een werkweek op een boerderij. Dat is een bedrijf met land- en/of tuinbouw en veeteelt. In deze werkweek gaan de kinderen aan de slag op de plek waar hun eten vandaan komt. De leerlingen krijgen inzicht in het boerenwerk en de levensprocessen die ons voedsel voortbrengen.

Ontwikkelingsfase 8e klas

(tweede leerjaar)
impressies ontwikkelingsstof

De leerlingen zijn op weg naar zelfbewustzijn en willen op eigen benen staan. De interesse in de ander en de wereld wordt breder en verdiept zich meer. De waarneming wordt scherper en preciezer; de jonge leerlingen streven naar kennis en rationeel inzicht. Het abstracte denken vormt zich. De leerlingen beleven genoeg aan hun ontwaakte oordeelsvermogen en geven graag hun mening over van alles en nog wat. De wil kan zich steeds beter richten, maar moet nog geholpen worden om door te zetten en af te maken. Sterker wordende stemmingswisselingen duiden erop dat de stap naar de puberteit gemaakt gaat worden.

De lestabellen staan in de bijlagen. Op de website van de school staat het gehele leerplan met alle vakbeschrijvingen. Hieronder staan impressies van enkele periodes en vaklessen.

Het kind is op weg naar zelfbewustzijn en wil op eigen benen staan

Periode Nederlands: literatuur en taalstijlen

In de periode Nederlands komen de ontwikkeling van de Nederlandse taal en de verschillende taalstijlen aan bod.

De leerlingen oefenen met objectief en subjectief taalgebruik en de directe en indirecte rede. Ook gaan ze aan de slag met verschillende stijlmiddelen (alliteratie, anafoor, metafoor). Daarnaast lezen ze jeugdboeken waarvan ze verslagen maken.

Periode meetkunde: vlakke meetkunde

Er zijn twee periodes vlakke meetkunde. Dit leerjaar staat nauwgezette bewijsvoering van eigenschappen centraal door een stapsgewijze en logische afleiding vanuit de gegevens. Leerlingen worden uitgedaagd om de leraar te volgen en bewijzen zelf te doordenken. De vaardigheden van klas 7 worden herhaald en toegepast bij complexere vormen. Daarnaast is precisie bij het construeren belangrijk. Afbeeldingen in het platte vlak zoals spiegelen, vermenigvuldigen en roteren worden getekend en onderzocht. In de tweede periode worden driedimensionale lichamen onderzocht vanuit de aanzichten, door middel van uitslagen en via bouwplaten. Leerlingen worden aangezet om zelf onderzoek te verrichten.

Periode biologie: het menselijk skelet

Het denken van de leerlingen zoekt zijn houvast in het reëel beleefbare. Wat zie ik, wat is echt? Er is een toenemende behoefte aan exacte feitenkennis. De leerlingen maken kennis met de vorm, functie en opbouw van het menselijk skelet. Ter vergelijking worden ook dierenskeletten bekeken.

Periode aardrijkskunde: culturele antropologie

De leerlingen maken kennis met de levenswijze, gewoontes en rituelen van verschillende culturen. Hieruit ontstaat begrip en respect voor andere volkeren. Ook worden algemene aardrijkskundige begrippen behandeld, zoals klimaten en bodemsoorten, plaatsbepaling op aarde, tijdzones, grondstoffen en topografie.

Begrip en respect voor andere culturen

Periode tekenen en schilderen

Dit jaar staan bij tekenen en schilderen perspectief, wetmatigheden van licht en schaduw en spiegelen centraal. De leerling ontwikkelt exacte tekentechniek en leert creatief omgaan met streng perspectief.

Vaklessen zang en koorzang

Verdere ontplooiing van de zangstem staat centraal. De leerlingen worden voor het eerst ingedeeld in stemgroepen. Ze zingen drie- en vierstemmige liederen uit de klassieke wereld en uit de volkscultuur. Ook het zingen in ensembles en als solist komen naar voren. Het repertoire bestaat uit canons, eenvoudige meerstemmige liederen uit de volksmuziek en liederen uit het klassieke genre. Dit ontwikkelt het gehoor en het gevoel voor harmonie.

Toneelspelen is vertrouwen opbouwen en creativiteit laten stromen.

Er wordt een eerste aanzet gedaan tot uitbeelding van de gevoelsstemmingen van de verschillende muziekstukken. Maatsoorten en ritmes worden uitgelegd en in de praktijk gebracht. Daarnaast krijgen de leerlingen djembélessen, waarin zij de basisritmes beoefenen die het gevoel voor ritme en maat houden bevorderen. Tijdens gitaarlessen leren zij de eerste akkoorden op de gitaar.

Vaklessen science

Science is een vak dat iedere achtste klasser 2 uur per week krijgt. De wetenschappelijke nieuwsgierigheid, ontdekking en ontwikkeling staan centraal. Waarom, door wie en hoe weten we wat we weten? Grote wetenschappers hebben vaak wonderlijke biografieën en hun ideeën zijn vaak bekritiseerd om pas later te worden geaccepteerd. Hoe doe je een ontdekking, hoe meet je de wereld en hoe nauwkeurig weten we eigenlijk iets? Aan de hand van dagelijkse voorwerpen wordt bekeken hoe de exacte kennis wordt toegepast. De kennis wordt toegepast in ontwerpen en programmeren.

Vaklessen lichamelijke opvoeding

In aansluiting op de biologieperiode over het menselijk skelet, worden bewegingen geanalyseerd, spiergroepen, botten en pezen benoemd en bekeken. Sportieve activiteiten worden herhaald om de leerling vertrouwd te maken met de eigen lichamelijke mogelijkheden. Er wordt ingespeeld op de ontwikkeling van hun

kracht door stoei- en terugslag- spelen te beoefenen.

Vaklessen hout

Bij houtbewerken staat het houtdraaien centraal. De leerling maakt een gebruiksvoorwerp zoals een kandelaar of lampvoet. Ook een schaalpje met behulp van de rijschaaf, de stanleyschaaf en de houtdraaibank.

Vaklessen textiel

Bij textiele werkvormen gaat de leerling verschillende naaimachinetechnieken oefenen. Hierna is de leerling in staat om een eigen werkstuk te maken met behulp van de naaimachine.

Vaklessen koperslaan

De toenemende spierkracht vraagt om bewustzijn in het hanteren daarvan. De leerlingen gaan koperslaan. Door met gedoseerde kracht op het metaal te slaan, wordt het koper in de juiste vorm gedreven. De leerlingen ontwikkelen gevoel voor handvaardigheid en schoonheid als ze een koperen plaat bewerken tot bijvoorbeeld een mooie schaal.

Vaklessen euritmie

De leerlingen leren de intervallen kennen alsmede mineur en majeur in muziek en gebaar. Handen en voeten leren verschillende ritmen tegelijkertijd uitvoeren. In de wordeuritmie (euritmie

op gesproken taal) zoeken de leerlingen vanuit de dynamiek van de medeklinkers naar vorm. Verschillen in bewegingsdynamiek worden geoefend door in stilte de geometrische vierhoek- verschuiving te beoefenen. Daarbij verplaatsen de leerlingen zich volgens een gegeven patroon in groepjes van de ene naar de andere vierhoek in de ruimte.

Survivalweek Ardennen

Aan het einde van het schooljaar beleven de leerlingen een grensverleggende survivalweek in de Ardennen. Het comfortabele dagelijkse leven wordt vervangen door een eenvoudig, sportief en uitdagend kampeven. Voortdurend worden hun uithoudingsvermogen en moed op de proef gesteld. Op het programma staan onder andere kajakken, mountainbiken, boomtoppentocht, grottentocht, wandeltochten en abseilen. Door al deze verschillende activiteiten leren de leerlingen zichzelf en elkaar goed kennen. De week in de Ardennen is een mooie afsluiting van de middenbouwperiode.

Ontwikkelingsfase 9e klas

(derde leerjaar)
impressies ontwikkelingsstof

De kindertijd is definitief voorbij. Het eigene van de persoonlijkheid komt meer en meer tevoorschijn. De jongere gaat denkend de wereld doorgronden en vormt zich daarover een eigen mening. Het vermogen tot abstract denken en redeneren neemt toe. Er is nog veel onzekerheid en disbalans en er gaat veel invloed uit van de 'peergroup' (vriendengroepen).

Het vermogen om de eigen positie te bepalen, eigen keuzes te maken en daaraan innerlijke zekerheid te ontleunen, vraagt om gerichte ontwikkeling. De leerstof biedt ondersteuning door helder en consequent richting te wijzen. Een ander kenmerk van deze leeftijdsfase is het leven in uitersten. Er is een grote drang naar zelfstandigheid en naar het leren omgaan met sympathie en antipathie. Individualisering breekt door. In veel lessen wordt humor als pedagogisch middel gebruikt om de sfeer te verluhtigen en te leren relativeren.

De lestabellen staan in de bijlagen. Op de website van de school staat het gehele leerplan met alle vakbeschrijvingen. Hieronder staan impressies van enkele periodes en vaklessen.

Periode wiskunde: cirkelmeetkunde

De cirkel is een weerspiegeling van de perfectie, eenheid en heelheid van de wereld en van onszelf. Onbewust kan de puber, die alle zekerheden van de

kindertijd heeft verloren, de eenheid van de cirkel als houvast beleven. De lessen gaan in op de kenmerken van de Griekse wiskunde en de relatie tussen cirkelbogen en hoeken. Het getal pi wordt geïntroduceerd. Verder oefenen de leerlingen met het berekenen van omtrek en oppervlakte van figuren die worden begrensd door cirkelbogen. Raaklijnconstructies en veel andere constructies doen een beroep op de precisie, terwijl bewijzen van stellingen een beroep doen op het logische denken.

Periode Nederlands 1: spanning en humor

De leerlingen leren relativeren en hun eigen gevoel te nuanceren. Ze ontdekken schijn en werkelijkheid. Ze leren dat wat gezegd wordt en dat wat bedoeld wordt van elkaar te onderscheiden. Een lach en een traan hebben altijd veel met elkaar te maken. Ze lezen, luisteren en kijken naar humoristische fragmenten in verschillende genres. 'Wat vind ik leuk en waarom?' is één van de vragen die de leerlingen in deze periode beantwoorden. Daarnaast gaat de leerling meer en meer de lege ruimte verkennen en deze modelleren door toneelspel. Er wordt een grote afwisseling geboden in spelvormen, waarbij theatrale oplossingen worden gezocht om de werkelijkheid na te bootsen: karakters worden verbeeld, typetjes gespeeld, alledaagse werkelijkheid verbeeld.

Periode Nederlands 2: Verlichting & Romantiek

In de periode Verlichting & Romantiek leren de leerlingen de kwaliteiten van het denk- en gevoelsleven kennen en waarderen. Ze ontdekken welke invloed de ontwikkeling van het denken heeft gehad op de literatuur in de tijd van de Verlichting. De leerlingen lezen fragmenten uit verschillende literaire genres, zoals het imaginaire reisverhaal of de briefroman. Hierbij wordt de vraag gesteld of de wijze lessen in de werken uit de Verlichting vandaag de dag nog geldig zijn. Ze leren dat de Romantiek veel meer inhoudt dan het woord romantisch doet vermoeden. De leerlingen schrijven zelf romantische verhalen en gedichten en luisteren naar verhalen van grote namen uit de literatuurgeschiedenis, zoals het liefdesverhaal 'Saïdjah en Adinda' uit Max Havelaar van Multatuli. De leerlingen gaan inzien dat de literatuur niet losstaat van de geschiedenis.

Periode kunstgeschiedenis: Oudheid tot en met Renaissance

Kunstgeschiedenis toont de leerling de ontwikkelingsgang van de mensheid, waarin een toenemende individualisering zichtbaar wordt. Ze verdiepen zich in de kunst en cultuur van de oude Egyptenaren, Grieken en Romeinen, het vroege christendom, de Renaissance en de Barok. De gehele ontwikkeling van de Egyptische grafschilderkunst tot en met de portretten van Rembrandt wordt door de leerlingen getekend en beschreven. In het gezamenlijk onderzoeken ziet de leerling aspecten van de eigen ontwikkeling terug in de

kunstgeschiedenis. Dit is de eerste periode kunstgeschiedenis. In de 12e klas wordt deze afgesloten met een kunstreis en een periode moderne kunstgeschiedenis.

Vaklessen tekenen en schilderen

Het onderwerp is het menselijk gelaat. Het wordt belicht vanuit de proportieleer, de karikatuur en werken van Rembrandt. Met passende technieken worden verschillende gezichtspunten verbeeld. De leerling gaat kleuren mengen, past gecontroleerd zwart en wit toe en leert omgaan met accenten licht en donker. Er wordt gewerkt met zachte pastels, acrylverf en zacht potlood.

Vaklessen toneel

Het typetjestoneel met zijn uitvergroting van eenzijdigheden komt volledig tot zijn recht in klas 9, want de puber leeft nog in uitersten en het leven kent soms heftige pieken en dalen. Contrasten – zowel innerlijk als uiterlijk – vormen de basis van het spel. Als uitgangspunt dienen de personages uit de commedia dell'arte. Ook worden de zeven hoofdzonden, de schaduwzijden van de ziel, wel als uitgangspunt genomen. De leerlingen werken aan een voorstelling die zij opvoeren in de zaal. De basisvaardigheden die de leerlingen zich eigen hebben gemaakt, passen ze nu toe om via improvisaties tot een voorstelling te komen.

Vaklessen metaalbewerken

Bij het metaalbewerken wordt bijna letterlijk de wil gestaald. Uit een stuk gereedschapsstaal zagen en vijlen de leerlingen met precisie een tang of hamer. Er is grote concentratie nodig om technisch vakwerk te leveren en wilskracht om het werkstuk zo te maken dat het thuis de gereedschapskist in kan.

Vaklessen euritmie

De leerlingen maken zich de basis-elementen steeds meer eigen. Deze kunnen ze nu zelf gebruiken bij de vormgeving van teksten en muziekstukken. De docent kiest muziek die past bij de klas, vaak muziekstukken met veel dynamiek, dat wil zeggen veel variatie in snelheid, melodie, afwisseling hard/zacht, etcetera.

De leerlingen hebben hun eigen inbreng bij de keuze van gebaren en totstandkoming van de bewegingsvorm. In deze leeftijdsfase speelt de verhouding binnen-/buitenwereld een grote rol. Vandaar dat het 'binnen/buiten' wordt geoefend met de geometrische driehoeksverschuiving. Daarbij verplaatsen de leerlingen zich in groepjes volgens een vast patroon in en om een driehoek. De euritmie wordt afgerond met presentaties van zelfgemaakte choreografieën of bewegingsvormen in stilte. Hierin zijn alle geoefende vaardigheden verwerkt en die worden min of meer zelfstandig toegepast. Rond Pasen is er een presentatie voor ouders en belangstellenden.

Leven in uitersten, dat hoort bij deze leeftijd

Vaklessen muziek

De vierstemmige samenzang – sopraan, alt, tenor en bas – wordt verder geoefend. Leerlingen zingen met name liederen die geënt zijn op de jaargetijden. Ook blijft het klassieke en volkszang repertoire ruime aandacht houden. De leerlingen werken aan de vaardigheid om partituren te lezen. In kleinere ensembles zingen ze voor elkaar en luisteren ze naar elkaar. Het beleven van de dynamiek in de gestudeerde muziekstukken wordt verder uitgebreid. De djembé- en gitaarlessen herhalen de basisstof en breiden deze verder uit. Aan het eind van klas 9 kunnen leerlingen vanuit de aangeleerde vaardigheden hun eigen muziek noteren en uitvoeren. De leerlingen hebben nu een muzikale basis.

Winkelstage

In aansluiting op de ontwikkelingsstof van de periode bedrijfseconomie doen de leerlingen een winkelstage van twee weken. Zij zoeken in principe zelf een stageplaats en worden hierin begeleid door de stagecoördinator. Dit bevordert de ontwikkeling van hun assertiviteit en initiatiefkracht. Tijdens de stage leren ze zoveel mogelijk facetten van het winkelbedrijf kennen en voeren vele opdrachten uit. Na afloop van de stage leveren de leerlingen een uitgebreid stageverslag in, met beantwoording van een onderzoeksvraag die zij van tevoren hebben opgesteld. In klassenverband worden vervolgens de stage-ervaringen uitgewisseld.

Ontwikkelingsfase 10e klas

(vierde leerjaar)
impressiesontwikkelingsstof

Vanaf het 15e/16e levensjaar krijgt het eigen innerlijke leven meer kracht en vorm. De doorleving van de puberteit in klas 9 en deels nog in klas 10 laat de jonge mens stap voor stap achter zich. Hierdoor ontstaat er meer rust en ruimte in de eigen binnenwereld en een nieuwe, innerlijke motivatie voor het leren. De jonge mens begint een zekere objectiviteit ten opzichte van de omgeving te ontwikkelen. Binnen- en buitenwereld raken meer op elkaar afgestemd. Nuancering van de extremen en een intiemer meeleven met de processen in henzelf en om hen heen worden mogelijk.

In het sociale leven ontstaat bewustzijn van zichzelf en van de anderen in de groep. Er ontstaan gevoelens van vriendschap en respect voor de ander. Tevens ontstaat vanuit dit gevoel openheid voor grote idealen. Voor de verdere ontplooiing van het oordeelsvermogen is het ontwikkelen van inzicht noodzakelijk. Analyse, ordening en synthese zijn een hulp bij het zelfstandig leren zien van samenhangen. In de natuurwetenschappelijke periodes wordt de stap gemaakt van het waarnemen van de verschijnselen naar de wetmatigheden daarvan.

De lestabellen staan in de bijlagen. Op de website van de school staat het gehele leerplan met alle vakbeschrijvingen. Hieronder staan impressies van enkele periodes en vaklessen.

Periode biologie: menselijke organen

In deze periode wordt een wandeling gemaakt door het 'natuurgebied' dat in elk mens zit en waarin verschillende biologische processen werkzaam zijn. De leerlingen verdiepen zich in de concrete bouw en werking van de organen, de bloedsomloop, spijsvertering en ademhaling. De biologische processen worden helder doordacht en functioneel verklaard. Daarnaast is er aandacht voor de schoonheid die wij aan deze levensprocessen kunnen beleven.

Periode wiskunde: ruimteteekunde

Waar in klas 8 meetkundige lichamen nog benaderd werden vanuit de buitenkant (aanzichten), wordt in klas 10 van binnenuit gewerkt. Zo keert het thema 'binnen/ buiten' – karakteristiek voor deze levensfase – in de meetkunde terug. Deze periode doet een beroep op het ruimtelijk inzicht door het onderzoeken van ruimtelijke lichamen, het tekenen van aanzichten en doorsnijdingen. Leerlingen leggen verbanden tussen de meetkundige lichamen en vormen. Ze maken vele constructies en projectievormen. Dit spreekt het gevoel voor harmonie, precisie en schoonheid aan.

Periode Nederlands 1: middeleeuwse literatuur

In deze periode zien de leerlingen hoe het driftleven van de mens kan worden opgevoed. Van ruwe vechter ontwikkelt de ridder zich tot hoofse, galante man die

zichzelf in dienst kan stellen van een vrouw. Ook het beschouwelijke leven en werken in een klooster komt naar voren. Hierbij wordt het evenwicht tussen leven voor God en de wereld afgetast.

In de Brits-Keltische ridderromans komt het leven van Arthur en zijn ridders aan de orde, evenals de idealen waarvoor zij streeden. De leerlingen verplaatsen zich in die tijd en schrijven vanuit verschillende personages. De leerlingen krijgen zo een beeld van de voorhoofse en hoofse idealen. De maatschappelijke ordening door het geloof en bijgeloof wordt behandeld. Alle middeleeuwse genres passeren de revue. Van twee literaire werken wordt één boekverslag gemaakt. Om één en ander te illustreren en de leerling te helpen de teksten te begrijpen worden veel voorbeeldverhalen gelezen.

Er ontstaat ruimte in de eigen binnenwereld

Periode Grote Denkers

In deze periode bestuderen we hoe Grote Denkers in het verleden antwoord hebben gegeven op de moeder van alle vragen: hoe moet ik leven? We maken een ontdekkingsreis langs verschillende filosofen. Wat betekende verlangen in de Oosterse filosofie? Hoe wordt je gelukkig volgens Epicurus? Of: Wat bedoelt Seneca met 'Leer te sterven'?

“Op het Rudolf Steiner College staat de leerling centraal en maken niet alleen cijfers uit of je een goede of slechte leerling bent.”

Sanneke de Neeling, schaatskampioen en oud-leerling

Periode Nederlands 2: poëzie

De vakdocenten dagen de leerlingen uit zelf hun gevoelens in gedichten om te zetten. Waar de 7e-klasser in de periode poëzie nog verkennend en oefenend aan het werk is, schrijft de 10e-klasser iedere dag een gedicht en draagt dit voor. Ook leren de leerlingen de poëtica kennen en toepassen. Welke instrumenten heeft een dichter om met de taal bepaalde effecten te bereiken? Welke stijlfiguren staan tot onze beschikking en wat is beeldspraak? Op deze manier krijgen leerlingen instrumenten in handen om uitingen overtuigender en sprekender te maken. Iedere leerling kiest een dichter over wie een presentatie gehouden wordt. Van deze dichter wordt een dichtbundel gelezen die in een verslag verwerkt wordt.

Periode aardrijkskunde: weer en klimaat

De leerling gaat zich verdiepen in de processen die zich afspelen op en rond de aarde, in de oceaanstroomingen en in de atmosfeer. Deze processen zorgen voor weer en klimaat en de veranderingen daarin. Ook onderzoeken de leerlingen het ontstaan van de verschillende landschapszones op aarde. Er wordt gediscussieerd over de invloed van de mens op het klimaat en van het klimaat op de mens.

“Hier wordt tenminste echt lesgegeven.”

Zij-instromer

Vaklessen eurutmie

Vanuit de ‘absolute waarheden’ wordt de wereld (opnieuw) gemeten. Zowel in de wereld van de muziek, de taal als in stilte wordt er bewogen: Het nieuw ontwikkelde analytische vermogen wordt in proces gebracht. Dat gebeurt aan de hand van een vaststaande (stille) choreografie ‘TIAOAT’. Daarna worden de leerlingen uitgedaagd datgene wat zij leerden gezamenlijk in beweging met vorm en gebaar te oefenen en te presenteren. Voor de meivakantie wordt dit aan ouders en belangstellenden gepresenteerd.

Kunstvak toneel

De leerlingen gaan op zoek naar hun innerlijke ‘clown’. In het hier en nu wordt ieders onhandigheid aangegrepen en tot spel gemaakt. Met groepsimprovisaties werken de leerlingen aan een presentatie voor een publiek. Daarna staan tekstfragmenten uit een Griekse tragedie op het programma. Ook dit spelend onderzoeken resulteert in een voorstelling voor publiek.

Vaklessen tekenen en schilderen

De leerlingen leggen zich toe op het exact natekenen van een tekening uit de Renaissance. De tekening vormt vervolgens het uitgangspunt voor een serie schilderijen in aquarel en in plakkaatverf. Bij de uitvoering wordt gelet op kleurgebruik en ontwikkeling van het beeldend vermogen.

Vaklessen houtbewerken

De leerling vervaardigt een kastje of kistje met zwaluwstaartverbindingen. Via de ontwerpschets en de technische tekening in drie aanzichten wordt de constructie op papier geoefend. De planken worden door de leerling zelf machinaal gezaagd en geschaafd. Het handmatig vervaardigen van de zwaluwstaartverbindingen stelt hoge eisen aan het praktisch inzicht en precies werken.

Vaklessen textiele werkvormen

Het uitgangspunt is mode en kleding. De leerlingen krijgen inzicht in mode- en materiaalgeschiedenis. Het thema 'metamorfose' staat op de eerste plaats. De techniek staat op de tweede plaats. De leerling neemt een oud kledingstuk mee naar school. Het meegebrachte kledingstuk wordt op creatieve wijze grondig veranderd en maakt zo een metamorfose door. Er zijn mogelijkheden om met verschillende technieken te werken: weven, vlechten, haken en breien.

Kunstvak muziek

De leerlingen maken kennis met de basis van de muziektheorie. Het notenschrift, toonladders, ritmes en akkoorden leren ze plaatsen in de muziek die ze zelf gaan maken. De leerling kiest een bestaand lied om daarvan een eigen versie in te studeren. Ook wordt er in kleine groepjes gecomponeerd en uitgevoerd.

“Deze school ademt betrokkenheid.”

Ouder van leerling uit klas 12

Maatschappelijke of bedrijfsstage

De leerlingen doen een stage van twee weken in een organisatie in het brede maatschappelijke middenveld. Het doel hiervan is kennismaking met de verschillende aspecten van een instelling en inzicht krijgen over hun rol in dat veld. In hun stage werken ze aan projecten of helpen ze in de eerste lijn.

Evenals bij de winkelstage zoekt de leerling zelf een stageplaats en wordt hij of zij daarbij begeleid door de stagecoördinator. Na afloop van de stage levert de leerling een uitgebreid stageverslag in, met beantwoording van een van tevoren geformuleerde onderzoeksvraag. Voor leerlingen die het vmbo-tl-diploma willen halen, is het stageverslag tevens een onderdeel van het Programma van Toetsing en Afsluiting; het sectorwerkstuk.

Ontwikkelingsfase 11e klas

(vijfde leerjaar)
Impressies ontwikkelingsstof

Er ontstaat een nieuwe verhouding tussen 'mijn wereld' en 'de wereld'. Leerlingen gaan standpunten innemen, die soms heftig worden verdedigd en ook snel weer kunnen worden losgelaten. Karakteristiek is het wege van eigen en andermans opvattingen, normen en waarden. Daardoor wordt het eigen oordeelsvermogen geoefend en verder ontwikkeld. Het zelfbewustzijn groeit en er ontstaat gevoel voor de eigen biografie. De innerlijke motivatie wordt sterker en idealen worden zichtbaar. Het ervaren van eigen beperkingen waarmee je moet leren omgaan, kan aanvankelijk gevoelens van onmacht geven. Het gegroeide oordeelsvermogen maakt inzicht en keuzes mogelijk.

De lestabellen staan in de bijlagen.
Op de website van de school staat het gehele leerplan met alle vakbeschrijvingen.
Hieronder staan impressies van enkele periodes en vaklessen.

Meetkunde maakt het oneindige grijpbaar

Periode Nederlands 1 - moderne letterkunde

In deze periode wordt de moderne letterkunde behandeld. Door deze lessen krijgen de leerlingen een beeld van de literaire ontwikkelingen na 1900. Daarnaast lezen de leerlingen verschillende verhalen om aan de hand van deze voorbeelden met verhaalanalyse te oefenen. Individueel wordt een presentatie gehouden over een moderne schrijver. Van deze schrijver wordt ook een boek gelezen. In klas 11 worden vijf boeken gelezen voor het leesdossier.

Periode Nederlands 2 - Parcivalverhaal

Aan de hand van het Parcivalverhaal gaan de leerlingen op een autobiografische ontdekkingsreis en werken zij aan morele oordeelsvorming. De rijkdom aan beelden biedt veel aanknopingspunten om eigen ontwikkelingsvragen te verkennen. Thema's die aan de orde komen zijn: liefde en trouw, het mannelijke en vrouwelijke aspect, afkomst en levensbestemming en omgaan met het lot.

Periode natuurkunde - astrofysica

In deze periode nemen de leerlingen de bewegingen van sterren en planeten waar. Aan de hand van een ruimtelijke voorstelling, een beeld hoe het heelal ruimtelijk is opgebouwd, wordt gezocht naar de verklaring waarom die bewegingen zo verlopen. De oude opvatting met de aarde als middelpunt wordt vergeleken met het moderne

standpunt met de zon in het centrum. Ook spirituele opvattingen over de kosmos worden besproken. De leerling bepaalt hierin zelf zijn standpunt. Als afsluiting van de periode maakt en presenteert elke leerling een poster over een onderwerp uit de moderne astronomie of astrologie.

Periode Milieu en Ontwikkelingsproblematiek

In de periode Ontwikkelingsproblematiek staan twee thema's centraal. In de eerste helft van de periode staat ontwikkelings-samenwerking centraal. De leerlingen vormen zich een beeld van het begrip 'ontwikkelingsland' en de problematiek die zich in deze landen voordoet. Daarnaast wordt de aandacht gevestigd op het consumptiepatroon van de Westerse wereld ten opzichte van de Derde Wereld, en staat de vraag centraal wat de Westerse landen kunnen doen om de situatie in de Derde Wereld te verbeteren. In het tweede deel van de periode staat milieuproblematiek centraal. Aandacht wordt besteed aan de vraag welke gevolgen ons consumptiepatroon heeft op het milieu, en hoe de vergrote CO2 uitstoot onze directe omgeving beïnvloedt.

Periode wiskunde - projectieve meetkunde

Met deze meetkunde komen de vlakke- en ruimtemeetkunde uit klas 8, 9 en 10 in breder perspectief te staan. De geschiedenis van de meetkunde wordt besproken, evenals uitgangspunten en axiomatic. De benadering is puur meetkundig en

kwalitatief. Belangrijk zijn transformaties van vormen met behoud van de essentie. Projectieve meetkunde biedt een perspectief in het ruimtelijke tot het begrip oneindigheid toe. Het oneindige wordt 'bijna' grijpbaar.

Kunstvak tekenen en schilderen

Bij tekenen werken de leerlingen een stoel of tafel op drie verschillende manieren uit. De leerling moet binnen een beperkt gegeven een bevredigend beeld realiseren. De leerlingen leren denken in formeel abstracte termen. Bij schilderen maken zij een non-figuratief schilderij op doek.

Kunstvak toneel

De leerlingen werken aan een solo-presentatie, gebaseerd op de verhalen uit de Griekse oudheid. De techniek van de verteller komt aan de orde. Op welke manieren kun je een verhaal tot leven wekken? De leerlingen maken kennis met wat er organisatorisch nodig is om een voorstelling op de planken te brengen. De toneelgroep organiseert de Vondelrevue en is verantwoordelijk voor de audities, productie, techniek, presentatie, communicatie en promotie. Ze regelen alles zelf met het buitenschoolse theater. Aan het einde van dit schooljaar brengt de toneelgroep een bestaande klassieker over het voetlicht.

Kunstvak muziek

De lessen gaan dieper in op het toepassen van de theorie in de uit te voeren stukken en het analyseren van muziek. Akkoorden (onder andere jazzakkoorden) en toonladders (kerktoonladders en bluestoonladders) worden behandeld. Daarnaast passeert de wereldwijde muziekgeschiedenis de revue, zoals: Afrikaanse, Zuid-Amerikaanse, Oosterse en Westerse muziekgeschiedenis. De leerlingen componeren eigen stukken en steken bestaande stukken in een ander jasje. Zij werken toe naar een uitvoering.

Profielwerkstuk havo/vwo

In klas 11 maken de leerlingen hun profielwerkstuk af – een belangrijk examenonderdeel. Daarmee laten de leerlingen zien dat ze zelfstandig en methodisch een onderwerp kunnen onderzoeken en daarover een helder verslag kunnen schrijven. De leerlingen kunnen kiezen uit door de docent aangeboden onderwerpen of een eigen onderwerp inbrengen. In oktober worden twee weken geheel vrij geroosterd om onderzoek te doen en het werkstuk te schrijven. Kort daarna presenteren de 11e-klassiers hun profielwerkstuk aan klasgenoten, ouders en belangstellenden. Gedurende het hele proces begeleiden docenten de leerlingen individueel bij het voorbereidend werk, het onderzoek, het schrijven en het presenteren van het werkstuk. Zij stimuleren leerlingen om buiten school informatie te verzamelen of onderzoek te doen.

Ontwikkelingsfase 12e klas

(zesde leerjaar)
Impressieontwikkelingsstof

De 17/18-jarige wordt zelfstandiger, krijgt meer vertrouwen in zichzelf en zicht op zijn kwaliteiten en idealen. De vraag naar het wezenlijke van de dingen komt op. De jongvolwassene krijgt het vermogen daar zelf creatief en scheppend mee om te gaan. Klas 12 biedt een brede afronding van het vrijeschoolonderwijs. De ontwikkelingsstof van vele periodevakken is beschouwend getint en spant grote bogen. Zoekend naar een eigen oordeel verdiepen de leerlingen zich in diverse wereld- en maatschappijbeelden.

De lestabellen staan in de bijlagen. Op de website van de school staat het gehele leerplan met alle vakbeschrijvingen. Hieronder staan impressies van enkele periodes en vaklessen.

Periode Nederlands: wereldliteratuur

In deze periode worden grote literaire werken en schrijvers behandeld. Lezen van wereldliteratuur brengt de leerling in contact met grote levensvragen en verschillende zienswijzen en culturen. Klassikaal worden fragmenten gelezen en besproken. De leerlingen houden ook een presentatie van een boek naar keuze uit de wereldliteratuur. Tevens zoekt de leerling naar boeken waarvan het thema aansluit bij het onderwerp dat hij voor zijn eindwerkstuk wil onderzoeken. Dit gebruikt hij als inspiratiebron en verdieping, ook voor zijn eindpresentatie.

De vraag naar het wezenlijke van de dingen komt op

Periode geschiedenis: overzicht van de geschiedenis

In de periode geschiedenis wordt een overzicht van de cultuurgeschiedenis van Europa gegeven, van de middeleeuwen tot nu, met als pijlers de Griekse, Romeinse en christelijke cultuur. Hierbij worden sociale, economische, wetenschappelijke, religieuze, filosofische en politieke ontwikkelingen besproken.

Periode biologie: dierenrijk en evolutie

Een overzicht van het dierenrijk wordt geboden, van eencelligen, sponzen en geleedpotigen tot reptielen, amfibieën en zoogdieren. Er wordt gezocht naar karakterisering van de verschillende diersoorten, met de mens als referentiekader. Daarnaast houden de leerlingen zich bezig met wetenschapsfilosofie en wordt de invloed onderzocht die overtuigingen op een wereldbeeld kunnen hebben. Verschillende visies op de evolutie worden besproken.

Periode kunst- en cultuurgeschiedenis

Deze periode is een voorbereiding op de kunstreis. De leerlingen houden zich bezig met moderne en eigentijdse kunst. Vanuit een terugblik op de lessen kunst-

geschiedenis van de afgelopen jaren komen de begrippen klassiek, modern en post-modern tot leven. Veel aandacht is er voor eigentijdse kunst en voor de vraag: "Wat is kunst eigenlijk?"

Periode architectuur

De leerling ontwerpt een huis. Hierbij worden de basale mogelijkheden en de schoonheid van architectuur geleerd en beleefd. De leerlingen werken hun ideeën op schaal uit in een schetsontwerp. Sommigen maken nog een 'artist's impression' in perspectief of een maquette.

Kunstvak beeldend

De leerling maakt een figuratief of abstract beeld van zichzelf, al dan niet in relatie tot de eigen leefwereld. Dit werkstuk kan uitgevoerd worden in alle ruimtelijke technieken en materialen waarmee de leerling vertrouwd is geraakt. Het geheel wordt door twee kunstdocenten beoordeeld.

Kunstreis en biografie

De bestemming is Italië. De 12-daagse kunstreis voert de leerlingen langs oude en moderne kunst en architectuur in Rome en andere steden ten noorden hiervan. De kunstreis wordt door specifieke opdrachten verbonden met een bewuste persoonlijke beleving. De eerste drie dagen staan in het teken van de biografie. De leerlingen blikken terug op hun eigen leven en onderzoeken hoe ze geworden zijn tot wie ze nu zijn. Dit gebeurt in de

veilige sociale omgeving van de klas op een plek ver van huis. Het persoonlijke van elke biografie verbindt zich met de kunstgeschiedenis en komt in kunstzinnige beelden tot leven. Door de kunstreis met de biografiedagen leren de leerlingen zichzelf en elkaar echt kennen. Als hechte groep en extra gemotiveerd komen zij terug. Dit geeft een bijzondere kwaliteit aan hun samenwerken in de laatste maanden van hun vrijeschooltijd.

Kunsvak toneel

In het derde jaar onderzoeken de leerlingen of verschillende kunstdisciplines gecombineerd kunnen worden. Er wordt een productie gemaakt op basis van een thema. Dit stuk wordt tijdens het scholieren-eeenakterfestival buiten de school opgevoerd. Nu wordt van de leerlingen verwacht dat ze – naast hun eigen spelmogelijkheden – ook het regisseren ontwikkelen. Elke leerling schrijft een eigen monoloog naar aanleiding van een krantenknipsel. Ze regisseren elkaar. Ook is het mogelijk de toneelgroep van klas 11 te regisseren.

Kunsvak muziek

In het laatste jaar zijn de lessen – naast een paar groepsopdrachten – meer gericht op het individu. De kennis die is verworven in de eerdere leerjaren biedt de leerling de basis om verder te denken en zich te verdiepen in bepaalde stijlrichtingen, eventueel zelfs met zicht op toekomstplannen in de muziek.

Eindwerkstuk en eindpresentatie

Onder begeleiding van een docent verbinden de 12e-klassers zich met een onderwerp waarover zij een eindwerkstuk maken. In de periode Wereldliteratuur oriënteren zij zich op hun onderwerp. Zij lezen een boek uit de wereldliteratuur dat te maken heeft met het thema van hun eindpresentatie. Leerling en docent ontmoeten elkaar in de zoektocht naar de essentie van het zelfgekozen onderwerp. Uiteindelijk mondt het geheel uit in een presentatie in de theaterzaal aan ouders, leerlingen, docenten en belangstellenden. De leerlingen leven in spanning toe naar hun eindpresentatie. Na afloop zijn ze trots dat ze het gepresteerd hebben. Voor het publiek is het indrukwekkend om te zien wat jonge mensen aan het eind van hun vrijeschooltijd zichtbaar kunnen maken.

“Dankzij deze school heeft onze zoon zich ontwikkeld tot een fijn mens met brede interesses en kennis.”

Ouder van oud-leerling

Schoolorganisatie

Schoolleiding

De schoolleiding bestaat uit Sebastiaan Cooman (rector), Ariëtte Kasbergen (conrector, verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering) en Suzanne Verweer (conrector, verantwoordelijk voor het personeel). Samen met teamleiders en coördinatoren zijn zij verantwoordelijk voor beleids- en besluitvorming.

Platform sectieleiders

Onze schoolorganisatie is ingericht op grond van de visie van Rudolf Steiner dat mensen die daadwerkelijk in het pedagogisch werk staan, ook in beleidsmatige zin verantwoordelijkheid dragen. Sectieleiders en docenten kunnen deel uitmaken van dit platform, waarin ten aanzien van het strategisch beleid beeldvorming, oordeelsvorming en evaluatie plaatsvinden.

Klassenouderoverleg (koo)

De rol van de klassenouder is tweeledig: aanspreekpunt voor de klas/mentor/ouders en klankbord voor de school. Samen met de mentor kunnen ouderavonden worden voorbereid. En hulp van klassenouders is soms welkom bij ouderavonden, toneelopvoeringen, uitstapjes en dergelijke. Het is voor beide partijen plezierig als er een goed contact ontstaat tussen de mentor en de klassenouders.

Op het klassenouderoverleg ontmoet men de andere klassenouders en kan men melden wat er zoal speelt in de klas. School vraagt advies aan de ouders over beleidszaken. Ook kan men zelf punten ter bespreking indienen. Er zijn vijf vergaderingen per schooljaar. Wat in het klassenouderoverleg is besproken, wordt meegenomen bij de beleids- en besluitvorming. Deze overleggen zijn toegankelijk voor elke ouder/verzorger.

Medezeggenschapsraad (mr)

Via de medezeggenschapsraad is de school in gesprek met ouders/verzorgers, leerlingen en leraren. Naast de medezeggenschapsraad voor de stichting is er een vestigingsmedezeggenschapsraad (vmr). Deze raad bestaat uit vier personeelsleden, drie leerlingen en twee ouders. De leden staan in nauw contact met de personeelsvergadering, de leerlingenraad en het klassenouderoverleg en bevorderen een open communicatie binnen de school.

Leerlingenraad

Elke klas kiest een vertegenwoordiger voor de leerlingenraad. Samen vormen deze klassenvertegenwoordigers de leerlingenraad. De leerlingenraad kiest een voorzitter en een vicevoorzitter. Een deel van de leerlingenraad heeft regelmatig overleg met de docent die namens de school het contact onderhoudt met de

leerlingenraad. Hiernaast hebben de voorzitter en vicevoorzitter zitting in de medezeggenschapsraad en het klassenouderoverleg.

Leerlingen dragen ook verantwoordelijkheid voor het geheel

Kwaliteitszorg

Om de kwaliteitszorg zo goed mogelijk te bewaken werkt de school samen met De Vrije School Den Haag en het Marecollege in Leiden binnen de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland (ZWN). Aan de hand van de notitie 'Kaders voor Kwaliteit' wordt geregeld hoe de scholen systematisch de kwaliteit van het onderwijs monitort, analyseert en verbetert.

Klachtenregeling

Over de meest uiteenlopende zaken kunnen vragen, problemen, zorgen of klachten ontstaan. Voor pedagogische problemen, omgangsproblemen of praktische vragen kunnen ouders/verzorgers zich wenden tot de mentor, de ondersteuningscoördinator of de coördinator leerlingenzaken. Soms is een probleem ernstiger van aard of is er sprake van miscommunicatie. In dat geval kunt u zich wenden tot de schoolleiding. Brengt dit geen passende oplossing, dan zal de schoolleider adviseren om een klacht in te dienen bij de bestuurder van de Vrije School Zuid-Holland.

Deze gaat na of bij de behandeling van de klacht de juiste procedures zijn gevolgd en of alles is gedaan om tot een oplossing te komen. Heeft dit geen resultaat, dan treedt een buitenschoolse procedure in werking volgens de 'Regeling Landelijke Klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs'. Deze regeling is verkrijgbaar bij de administratie, de schoolleiding en de bestuurder van Vrije School Zuid-Holland.

Vertrouwenspersoon medewerkers

Medewerkers die klachten hebben over de schoolorganisatie en/of het (personeels-) beleid en deze niet kunnen of willen bespreken met de schoolleiding, kunnen hierover in gesprek gaan met de vertrouwenspersoon voor medewerkers. Zie [hier](#) voor meer informatie.

Scholengemeenschap

Het Rudolf Steiner College behoort met de vrijescholen voor voortgezet onderwijs te Leiden en Den Haag tot de scholengemeenschap Vrije School Zuid-Holland. Deze wordt bestuurd door de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland. De Stichting kent een bestuurder en een Raad van Toezicht. De schoolleiders van Rotterdam, Den Haag en Leiden vormen het managementteam dat samen met de bestuurder de scholengemeenschap Vrije School Zuid-Holland bestuurt. De vrijescholen worden gerekend tot het algemeen bijzonder onderwijs.

Begeleiding en ondersteuning

Begeleiding door de decanen

De school heeft twee decanen, één voor vmbo-tl, één voor havo en vwo. Leerlingen en ouders/verzorgers kunnen bij hen terecht voor individuele gesprekken over studiekeuze en vervolgopleiding. De decanen verzorgen in dit kader ook lessen studiekeuze en beroepsoriëntatie.

Begeleiding door mentoren

De mentoren zijn het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en de ouders/verzorgers van een klas. Hun begeleiding is gericht op alle ontwikkelingsvragen en het welzijn van de individuele leerling en de studievoortgang. Ook begeleiden de mentoren het groepsproces van de klas. Zo nodig schakelen zij het ondersteuningsteam in.

Begeleiding door persoonlijke mentor

Bij het maken van het sector- of profielwerkstuk in de klassen 10 en 11 en het eindwerkstuk in klas 12 wordt elke leerling begeleid door een persoonlijke mentor.

Begeleiding door de teamleider

De teamleider is verantwoordelijk voor het onderwijstraject van de leerlingen. De school heeft zes teamleiders. De teamleiders zijn verantwoordelijk voor

bijvoorbeeld de aannames, de indeling in leerwegen, de keuzes van het vakkenpakket en het programma van toetsing en afsluiting.

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is de plek waar u terecht kunt voor vragen over opvoeden, opgroeien, verzorging en gezondheid. U kan er ook terecht voor advies, ondersteuning en hulp op maat. Het CJG is er voor ouders/verzorgers, kinderen en jongeren. Gezinscoaches, pedagogen, jeugdverpleegkundigen en artsen zorgen er samen met de ouders/verzorgers voor dat kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien. Zie cjgrijnmond.nl of bel de Opvoedlijn 010 - 20 10 110. De jeugdverpleegkundige van het Rudolf Steiner College is te bereiken via 010 - 44 44 608.

Dyslexie en dyscalculie

Om een mogelijke hulpvraag op het gebied van dyslexie zo snel mogelijk in beeld te krijgen worden de leerlingen van de 7e-klas geselecteerd om een begeleidingstraject te doorlopen. Wanneer vervolgens blijkt dat de leerling onvoldoende vooruitgang boekt, dan volgt er mogelijk een advies voor een dyslexieonderzoek. Kosten van de screening en begeleiding zijn voor de school, kosten voor het eventuele

onderzoek zijn voor de ouders. Leerlingen met een officiële dyslexie- of dyscalculieverklaring krijgen een pasje. Dit geeft hen recht op compenserende en ondersteunende faciliteiten. Er zijn in de school dyslexie- en dyscalculiecoaches actief. Deze coaches behartigen gedurende de gehele schoolloopbaan de belangen van een leerling en leert hem of haar zoveel mogelijk de eigen problemen op te lossen. Het is belangrijk dat de leerling vaardig wordt in het omgaan met de aan zijn of haar gelieerde problemen.

Leerlingen met (extra) ondersteuningsbehoefte

De school biedt beperkte ruimte aan leerlingen die een extra ondersteuningsbehoefte hebben. Voor deze leerlingen wordt een ontwikkelingsperspectiefplan (opp) gemaakt en indien nodig/mogelijk begeleiding ingezet. Ouders en leerlingen ondertekenen het plan; het plan wordt minimaal 1x per jaar geëvalueerd en zonodig bijgesteld. De school heeft een schoolondersteuningsprofiel waarin aangegeven staat wat de ondersteuningsmogelijkheden van school zijn. Om in aanmerking te komen voor dispenserende en/of compenserende maatregelen is een DSM-classificatie noodzakelijk. Zie hier voor het [ondersteuningsplan](#).

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Wij zijn als school verplicht om melding te maken van vermoedens van kindermishandeling, huiselijk geweld en verwaarlozing. Wij handelen zoals

beschreven staat in de Rotterdamse Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Zie rotterdam.nl/werken-leren/meldcode

Passend Onderwijs

Op 1 juli 2014 is de wet op Passend Onderwijs in werking getreden. Dit betekent dat de school samen met de ouders op zoek gaat naar de meest haalbare ondersteuning voor de leerlingen. De meeste leerlingen zullen voldoende hebben aan de basisondersteuning of de basisondersteuning⁺ die de school biedt. Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben is er binnen bepaalde grenzen een aangepast traject. Wat binnen de mogelijkheden van de school ligt, is terug te vinden in het schoolondersteuningsprofiel. De school is aangesloten bij het samenwerkingsverband Koers-VO (koersvo.nl).

Pedagogische vergadering

In de wekelijkse pedagogische vergadering komen alle docenten, mentoren, teamleiders en decanen samen. In deze vergadering is de leerling- of klasbespreking een belangrijk onderdeel. De docenten maken afspraken om de beoogde ontwikkeling van deze leerling of klas te realiseren.

Anti-pestprotocol

De school streeft naar een klimaat waarin iedereen zich veilig kan voelen. Daarom

hanteren wij een anti-pestprotocol. Daarin staan onder andere de definities van begrippen rondom pesten en de preventieve en curatieve maatregelen die de school neemt om het schoolklimaat in de gaten te houden. Bij zichtbaar pestgedrag of bij vermoeden/melding van pesten, hanteren we een bepaalde aanpak. Dit stappenplan kunt u terugvinden in het anti-pestprotocol. Op school is een anti-pestcoördinator aangesteld. Zie [hier](#) voor meer informatie.

SISA

De school is aangesloten op SISA. Dit is een afkorting van Stadsregionaal Instrument voor Sluitende Aanpak, een signaleringssysteem waarmee de ondersteuning van een jongere die problemen ondervindt tijdens het opgroeien wordt gebundeld.

Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon is het aanspreekpunt bij vermoedens van of klachten met betrekking tot ongewenste omgangsvormen (seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en/of geweld). Klachten kunnen rechtstreeks of door een mentor, ouder/verzorger, contactpersoon ingediend worden bij de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon kan leerlingen via het ondersteuningsteam doorverwijzen naar externe hulpverlening. De vertrouwenspersoon brengt jaarlijks schriftelijk verslag uit van de werkzaamheden aan de schoolleiding en de ondersteuningscoördinator. Zie [hier](#) voor meer informatie.

Verslavingsvoorlichting

Wij hebben een samenwerkingsverband met Youz. Hun afdeling 'Vroegsignalering en Geïndiceerde Preventie' houdt zich bezig met de preventieve kant van het omgaan met alcohol, drugs, gokken en gamen. In die hoedanigheid biedt Youz voorlichting en ondersteuning bij het implementeren van onder andere het onderwijsprogramma 'De Gezonde School en Genotmiddelen'.

Verzuimbeleid

De school werkt aan het voorkomen van afwezigheid en te laat komen van leerlingen. De afdeling Leerlingzaken is verantwoordelijk voor de handhaving van het verzuimbeleid. Ouders hebben via het programma 'Magister' inzage in de aanwezigheid van hun kind. In elke les wordt aanwezigheid geregistreerd. Ouders kunnen vóór 9.00u hun kind absent melden. Als een kind 's morgens niet aanwezig is zonder afmelding van de ouders dan belt school naar huis. Bij ongeoorloofde afwezigheid of geen verklaring van ouders krijgt de leerling een terugkommaatregel en krijgen de ouders een brief. Bij herhaling neemt de school contact op met de ouders en kunnen disciplinaire maatregelen volgen. Bij zestien uur ongeoorloofde afwezigheid binnen vier weken volgt bovendien een melding aan Leerplicht, waarvan de ouders op de hoogte worden gesteld. Bij te laat komen volgen we de '3-6-9-12-regeling'. Dat houdt in: brieven naar de ouders, waarschuwing, maatregelen en bij 12 keer een melding aan Leerplicht.

MAZL

MAZL (Meer Aandacht voor Ziek gemelde Leerlingen). Bij langdurig zieke leerlingen is vaak sprake van een achterliggende oorzaak. School werkt samen met het CJG om passende ondersteuning te bieden. Zo proberen we leerlingen, indien mogelijk, volledig onderwijs te laten volgen. Kijk [hier](#) voor meer informatie.

Ondersteuningsteam

De school beschikt over een ondersteuningsteam. Als een leerling cognitieve en/of sociaal-emotionele problemen heeft, kan de mentor van de leerling advies vragen aan het ondersteuningsteam. Wanneer nodig volgt met toestemming van de ouders/verzorgers een aanmelding bij het ondersteuningsteam. Met de aanmelding geven ouders/verzorgers toestemming voor het bespreken van de leerling in het intern en extern ondersteuningsoverleg. Na overleg in het ondersteuningsteam wordt eventueel een plan van aanpak opgesteld met als doel de leerling tijdelijk te ondersteunen in zijn ontwikkeling. Voor meer informatie zie [hier](#).

Het ondersteuningsteam bestaat uit:

- Ondersteuningscoördinator
- Orthopedagoog
- Begeleider passend onderwijs
- Schoolmaatschappelijk werker
- Leerlingbegeleiders

Vanuit externe instanties:

- Leerplichtambtenaar
- Jeugdverpleegkundige
- Consulent KoersVO

“Je kind zien tijdens een presentatie of toneeluitvoering hebben wij als ouder als een hoogtepunt ervaren.”

Ouder van leerling uit klas 12

Veiligheid en welzijn

Leerlingstatuut

Alleen in een gezonde schoolcultuur kunnen wij onze pedagogische doelen realiseren. De belangrijkste afspraken over omgangsvormen zijn vastgelegd in een schoolreglement. Dit statuut wordt jaarlijks geactualiseerd in samenspraak met medewerkers, ouders/verzorgers en leerlingen. Het complete leerlingstatuut staat op de website. Iedereen wordt geacht de inhoud van het leerlingstatuut te kennen.

Veiligheidsplan

De school wil een veilige omgeving zijn voor leerlingen en medewerkers. Om dat te bewerkstelligen heeft de school een uitgebreid veiligheidsplan. Daarin staan de uitgangspunten en protocollen met betrekking tot alle veiligheidsonderwerpen. Bijvoorbeeld het leerlingstatuut, anti-pestprotocol, ontruimingsplan, privacy-reglementen, voorlichting over roken, drinken en middelengebruik, verstandig omgaan met sociale media, et cetera. Voor meer informatie zie rudolfsteinercollege.nl.

Verzekering

De school heeft een aansprakelijkheidsverzekering en een reis- en ongevallenverzekering. Die gelden voor de reis naar en van school, verblijf op school, uitstapjes tijdens schooltijd, stagedagen en schoolreizen in binnen- en buitenland.

Per gebeurtenis geldt een eigen risico van €250,- Materiele schade, diefstal en zoek raken van eigendommen van leerlingen, zoals fiets, kleding en mobiele telefoons vallen niet onder de dekking. Ouders zijn aansprakelijk voor de schade die een leerling toebrengt aan medeleerlingen, het schoolgebouw of inventaris.

Er kan een beroep gedaan worden op deze verzekering als de eigen verzekering niet uitkeert. Neem hiervoor contact op met de financiële administratie. Zie [hier](#) voor meer informatie.

Arbo-beleidsverklaring

Onze arbo-beleidsverklaring luidt als volgt: 'De school streeft naar optimale arbeidsomstandigheden en een verantwoord milieubeleid, waardoor de veiligheid en de gezondheid van personeel en leerlingen wordt gewaarborgd, het welzijn wordt bevorderd en het milieu wordt beschermd tegen negatieve effecten ten gevolge van schoolactiviteiten. Bij alle beslissingen en bij de dagelijkse gang van zaken hebben veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu een hoge prioriteit.'

Financiële informatie

Om het vrijeschoolonderwijs zo goed mogelijk te kunnen realiseren, vragen we ouders jaarlijks een financiële bijdrage per leerling; de ouderbijdrage. Deze ouderbijdrage is vrijwillig en wordt gebruikt om extra onderwijsactiviteiten en materiaal te bekostigen, waarvoor de school geen geld van de Rijksoverheid ontvangt. Deze bijdrage is essentieel om als vrijeschool te kunnen blijven bestaan.

Tijdens de derde bijeenkomst van het klassenouderoverleg van het schooljaar wordt verantwoording afgelegd over de besteding van de ouderbijdrage in het afgelopen schooljaar.

Onderstaande tabel is bedoeld als richtlijn voor het vaststellen van de bijdrage. Ouders dragen bij wat ze voor zichzelf kunnen verantwoorden.

Naast de algemene ouderbijdrage kan school een bijdrage vragen voor activiteiten, reizen en uitstapjes. Als ouders/verzorgers de bijdrage voor activiteiten buiten het verplichte lesprogramma om geheel of gedeeltelijk niet kunnen betalen, is dit voor de leerlingen geen belemmering om deel te nemen aan deze activiteiten.

Jaarlijkse kosten

Voor reizen en uitstapjes	Kosten
Werkweek boerderij (klas 7)	€ 165
Werkweek Ardennen (klas 8)	€ 295
Zeilweekeinde (klas 10, vrijwillig)	€ 295
Eindreis Polen & Duitsland (klas 10vmbo-tl AS)	€ 650
Parcivalweekeinde (klas 11)	€ 75
Eindreis Triëst & Ljubljana (klas 11h5)	€ 650
Projectweken juni (klas 11v5)	€ 125
Kunstreis (klas 12)	€ 900

Richtlijn ouderbijdrage per kind per jaar

bruto gezinsinkomen	bijdrage 1e kind	2e kind	3e kind
Tot € 35.000	€ 300	€ 225	€ 150
Tot € 44.000	€ 600	€ 450	€ 300
Tot € 55.000	€ 1.000	€ 750	€ 500
Tot € 66.000	€ 1.500	€ 1.125	€ 750
€ 30.000 of meer	€ 2.000	€ 1.500	€ 1.000

Aanmelden

Een leerling kan worden aangemeld indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. Er is een bewuste keuze voor het vrijeschoolonderwijs gemaakt;
2. Het advies van de basisschool is vwo, havo, mavo of vmbo-tl/gl;
3. De ondersteuningsbehoefte van de leerling past binnen de ondersteuning die de school kan bieden.

Ad 1.

Het Rudolf Steiner College wil graag werken met leerlingen en ouders die bewust kiezen voor het vrijeschool- onderwijs. Het is essentieel dat de leerling en zijn of haar ouders de vrijeschool- pedagogiek ondersteunen. De uitgangspunten en de werkwijze van de vrijeschool staan beschreven op pag. 9 en op vrijescholen.nl.

Ad 2.

Een leerling kan worden aangenomen als blijkt dat hij of zij op grond van de prestaties op de basisschool op vwo-, havo- of mavo/vmbo-tl/gl-niveau kan leren en werken.

Ad 3.

De leerling moet voldoende steun hebben aan de (beperkte) ondersteuning die wij als school kunnen bieden. De ondersteuning die wij bieden is vastgelegd in het school- ondersteuningsprofiel. U kunt contact opnemen met de ondersteunings- coördinator).

Gedurende het schooljaar kunnen zich wijzigingen voordoen met betrekking tot

de aanmeldingsprocedure. Meer informatie op de website en fokor.nl.

Aanmeldprocedure

In de gemeente Rotterdam bestaat een centrale aanmeldprocedure voor het voortgezet onderwijs. Deze is opgesteld door het samenwerkingsverband Koers VO. Deze procedure geldt voor alle leerlingen binnen en buiten Rotterdam die zich aanmelden op Rotterdamse scholen. Voor leerlingen met een LWOO-indicatie bestaat een afwijkende aanmeld- procedure. De procedure is vastgelegd in de 'De OverstapRoute'.

Aanmelding en aanname van leerlingen in hogere leerjaren

Voor het aanmelden van een leerling voor een hogere klas kan de website worden geraadpleegd bij 'aanmelden', 'tussentijds aanmelden'. Indien er nog plaats is, zal de aanmelding behandeld worden door de teamleider van de betreffende afdeling.

Aanmelden Ambachtelijke Stroom

De aanmelding voor de vmbo-tl Ambachtelijke Stroom gaat in overleg met de leraar en/of de interne begeleider van de basisschool. Na de aanmelding volgt een gesprek met de ouders of verzorgers en de leerling. Leerlingen met een LWOO- indicatie die voldoen aan de instroom-

criteria worden in deze leerweg geplaatst. Echter, LWOO is geen voorwaarde voor plaatsing in de Ambachtelijke Stroom. Door de relatief kleine klas is de plaatsingsmogelijkheid beperkt. Informatie over de aannameprocedure is te verkrijgen bij mevrouw R. Kreukniet via rkr@vszh.nl.

Aanmelding leerlingen van buiten Rotterdam

Komt een leerling van een school buiten Rotterdam, dan kan hij of zij zich via de aanmeldprocedure aanmelden. Mogelijk werkt de basisschool niet met een voorkeurslijst. Bij de aanmelding van de leerling volstaat het inleveren van het aanmeldformulier (volledig ingevuld en ondertekend) samen met het document van de basisschool waarop het leerweg- advies vermeld staat. De voorkeuren kunnen worden aangegeven. De inhoudelijke overdracht van de leerlinggegevens van de basisschool naar onze school gebeurt naderhand door de scholen zelf.

Plaatsbaarheid leerling

Na de aanmelding voor de brugklas bestuderen we het onderwijskundig rapport, het advies van de basisschool en vragen we informatie op bij de basisschool en/of andere betrokken instanties. Om vast te stellen of de leerling plaatsbaar is, hanteren we de aanmeldprocedure van het samenwerkingsverband Koers VO.

Indeling geplaatste leerlingen

Als een leerling toegelaten is, wordt hij of zij in één van de brugklassen (7e klassen) geplaatst: vmbo-tl/havo, havo/vwo of de Ambachtelijke Stroom. De school streeft hierbij naar een evenwichtige verdeling naar woonplaats en geslacht. De aannecommissie bepaalt de klassenindeling. Over deze indeling kan niet worden gereclameerd.

Twee locaties

De school heeft twee locaties; één op de Tamboerstraat en één op de Oudedijk. Hierdoor kunnen meer kinderen vrije- schoolonderwijs volgen. Bij aanmelding kunt u uw voorkeur aangeven.

Voorrangsregel

Bij aanmelding hebben de volgende leerlingen voorrang:

- leerlingen die op het moment van aanmelden een broer of zus op het Rudolf Steiner College hebben
- leerlingen van vrije basisscholen.

Bijlagen

In deze bijlage vindt u allereerst de lessentabellen van het periodeonderwijs en daarna de vaklestabellen.

Lessentabellen klas 7 en 8 (1e en 2e leerjaar)

Periodeonderwijs, eerste 2 lesuren

Klas 7 en 8 Vakken:	aantal weken	Klas 7 Thema	aantal weken	Klas 8 Thema
Nederlands	3	Poëzie, zelf gedichten schrijven	3	Literatuur en stijlvormen
Nederlands	3	Creatief schrijven		
Geschiedenis 1	3	Ontdekkingen	3	Uitvindingen en Industriële revolutie
Geschiedenis 2	3	Renaissance en vaderlandse geschiedenis	3	Tijd van de wereldoorlogen
Aardrijkskunde	4	Europese landen en volkeren	3	Culturele Antropologie
Economie			3	Productie, consumptie en inkomen
Wiskunde 1	3	Algebra, negatieve getallen en letterrekenen	3	Vlakke meetkunde
Wiskunde 2	3	Inleiding in de vlakke meetkunde, constructie en eenvoudige bewijzen	3	Ruimtelijke meetkunde vanuit de aanzichten
Natuurkunde 1	3	Mechanica, licht en geluid	3	De vier elementen: aarde, water, lucht, vuur
Natuurkunde 2			4	Geluid, licht en elektriciteit
Scheikunde	3	Verbrandingsprocessen	3	Voedingsstoffen
Biologie	3	Voedingsleer	3	Het menselijk skelet
Sterrenkunde	3	Waarnemen en ontdekken van de hemel		
Verzorging	3	Persoonlijke verzorging en seksualiteit		
Werkweek	1	Boerderij of bosbouw	3	Burgerschapsvorming: Periode Rotterdam
Inhaalweek	0,5	Afronden leerstof en opdrachten	1	Survival Ardennen
			0,5	Afronden leerstof en opdrachten
Totaal weken			38,5	38,5

Lessentabellen, klas 9 en 10 (3e en 4e leerjaar)

Het programma in klas 10 is gekoppeld aan de sectoren of profielen in de leerwegen.

Periodeonderwijs, eerste 2 lesuren

Klas 9 en 10 Vakken:	aantal weken	Klas 9 Thema	aantal weken	Klas 10 Thema
Nederlands 1	3	Verlichting en Romantiek	3	De middeleeuwse literatuur
Nederlands 2	3	Humor en spanning	3	Poëzie
Geschiedenis 1	3	Verlichting en revolutie	3	Oude geschiedenis h/v
Geschiedenis 2	3	20ste eeuw		
Kunstgeschiedenis	3	Oudheid t/m Renaissance		
Kunstbeschuwing (vmbo-tl)	3			
Aardrijkskunde	3	Geologie, vulkanisme	3	Weer en klimaat
Economie	3	Bedrijfseconomie	3	Nederlandse economie en ondernemerschap
Mens&Maatschappij			3	Grote denkers h/v
Mens&Maatschappij			3	Politieke besluitvorming en burgerschapsvorming h/v
Wiskunde 1	3	Cirkelmeetkunde	3	Ruimtemeetkunde
Wiskunde 2	3	Combinatoriek en algebra	3	Rijen en analyse h/v
Natuurkunde (h/v)	3	Warmte en elektromagnetisme	3	Beweging en versnelling h/v
Scheikunde	3	Koolstofchemie en zoutvorming	3	Zuren, basen en zouten h/v
NASK (vmbo-tl)	3	Natuurkunde en scheikunde	3	Beweging en versnelling vmbo-tl
Biologie	3	De menselijke zintuigen	3	Levensprocessen, menselijke organen
Stage	2	Winkelbedrijf	2	Maatschappelijke stage
Toetsweek	1		1	
Inhaalweek	0,5	Afronden leerstof en opdrachten	0,5	Afronden leerstof en opdrachten
Totaal weken	38,5		38,5	

- 1 Als er achter een periode een leerweg is genoemd, dan wordt deze alleen gevolgd door de leerlingen van deze leerweg.
- 2 Voor de leerlingen zijn er ook een aantal keuze periodes, zoals de keuze tussen NASK of geschiedenis 1 in klas 9, en in klas 10 wordt gekozen tussen natuurkunde of aardrijkskunde en geschiedenis of scheikunde. De leerlingen in de examenklas vmbo-tl hebben in totaal 30 weken periodeonderwijs.

Lessentabellen, klas 11 en 12 (5e en 6e leerjaar)

Het programma in klas 11 en 12 is gekoppeld aan de profielen in de leerwegen havo/vwo.

Periodeonderwijs, eerste 2 lesuren

Klas 11 en 12 Vakken:	aantal weken	Klas 11 Thema	aantal weken	Klas 12 Thema
Nederlands/ literatuur1	3	Moderne Nederlandse literatuur	4	Wereldliteratuur/start eindwerkstuk
Nederlands/ literatuur2	3	Parcival, zoektocht naar de graal Het stellen van de juiste vraag op het juiste ogenblik.		
Profielwerkstuk en avondpresentatie	2	Werken aan een eigen onderzoeksvraag		
Eindwerkstuk en presentatie			1	Avondpresentaties in november
Geschiedenis/maatschappijleer	3	Totalitaire systemen en staten (niet 5ht1)	3	Overzicht van de geschiedenis
Mens & Maatschappij	3	Maatschappijleer		
Aardrijkskunde	3	Milieu- en ontwikkelingsproblematiek		
Mens&Maatschappij	3	Rechtsstaat/burgerschapsvorming		
Kunst algemeen 1	3	Muziekgeschiedenis	3	Moderne kunstgeschiedenis
Kunst algemeen 2	3	Beelden van de nieuwe tijd	3	Kunstpraktijk
Kunst algemeen 3	2	Periode ICT (in 5ht1 en 5vt1)	3	Architectuur
Wiskunde	3	Projectieve meetkunde	3	Sociale Driegeleding
Natuurkunde (nt-profiel)	3	Electromagnetisme en radioactiviteit		
Scheikunde	3	Chemische processen/practicum		
Alg. natuurwetenschap	3	Astrofysica		
Alg. natuurwetenschap	3	Celleer en erfelijkheid	3	Dierenrijk, evolutie, wetenschapsfilosofie
Cultuurreis	1	Eindreis	2	Kunstreis
Inhaalweek	0,5			
Totaal weken	38,5		25	

- 1 Afhankelijk van hun profiel volgen leerlingen een bepaalde periode.
- 2 Leerlingen in de examenklassen 5havo11, 5havo12 en 6vwo12 hebben in totaal 25 weken periodeonderwijs. De overige weken tot de meivakantie bestaan uit toetsweken en extra leertijd examens.
- 3 In klas 11 is de exacte verdeling van de periodes afhankelijk van de leerweg.

Vaklessen in de reguliere klassen/leerjaren

vakken	Klas 7	Klas 8	Klas 9: vmbo-tl-3	Klas 9: havo-3/vwo-3	Klas 10: vmbo-tl-4/examenklas	Klas 10: havo-4/vwo-4	Klas 11: havo-4	Klas 11: havo-5/examenklas	Klas 11: vwo-5	Klas 12: havo-5/examenklas	Klas 12: vwo-6/examenklas
Nederlands	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Engels	3	3	3	3	2	3/2	3	3	2	3	3
Duits	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Frans	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Geschiedenis			2	0,5	2	3/2	3	3	3	3	3
Aardrijkskunde			2	0,5	2	3/2	3	3	2,5	3	3
Economie			2	0,5	3	3/2	3	3	2,5	3	3
Wiskunde C/A/B	2	3	3	3	3	3	3	3	3/3/4	3	3/3/4
Natuurkunde/NASK			2	0/0,5	3	3	3	3	2	3	3/4
Scheikunde				0/0,5		3	3	3	3	3	3
Science		0									
Biologie			2	0/0,5	3	3	3	3	2,5	3	3
Lichamelijke opvoeding/BSM	2	2	2	2	2	2/4	2	1/2	2	1	1
Euritmie	2	2	2	2	1	1					
Koorzang/muziek	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
* Tekenen/schilderen			4	4	3	4					
* Houtbewerking	4	4	4	4	3	4					
* Metaalbewerking		4		4							
* Handvaardigheid			4		3						
* Textiel	4	4	4	4	3	4					
* Keukenpracticum	4										
* Toneel	4	4									
* Kunstvak beeldend/keuze					4	4	4	2	4	2	2
* Kunstvak toneel/keuze						4	4	2	4	2	2
* Kunstvak muziek/keuze						4	4	2	4	2	2
Mentoruur	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Ondersteuningsuur	2	2									

Opmerkingen

De niveaugroepen vmbo-tl/havo en havo/vwo in klas 7 hebben hetzelfde aantal uren vaklessen Keuzevakken. Vanaf klas 9/10 volgen de leerlingen vakken die samenhangen met sector of profiel.

* Er wordt een keuze gemaakt in de kunstrichting. De ambachtelijke vakken gemarkeerd met een ster en kunstzinnige vakken worden twee maal per week gegeven in dubbele uren en telkens in een module van ca. 7 weken.

Lessentabel klas 7 en 8

Vmbo-tl Ambachtelijke Stroom (1e en 2e leerjaar)

Ambachtelijke vakken, de eerste 2 lesuren

Elke dag zijn de eerste twee lesuren gewijd aan een ambachtelijk vak. Een vak wordt gedurende drie of vier weken gegeven. Daarna volgt een ander vak.

Periodeonderwijs ambachtelijke vakken, eerste 2 lesuren

Klas 7 en 8 Vakken	aantal weken	Klas 7 Thema	aantal weken	Klas 8 Thema
Houtbewerken 1	3	Introductie in de technieken van het houtbewerken; werkstuk maken	4	Vrij werkstuk; geleerde technieken worden toegepast
Houtbewerken 2	3	Vrij ontwerpen en maken van een bewegend stuk speelgoed		
Textiele werkvormen	6	Vorm en kleur; verven en bewerken van stof	3	Werken op de naaimachine, maken van een kledingstuk
Boetseren	3	Basistechnieken boetseren/dieren		
Metaalbewerken 1	3	Basistechnieken van het koperslaan en bakje	3	IJzer smeden op de historische scheepswerf te Rotterdam o.l.v. een smid
Metaalbewerken 2 koper			3	Zonnewijzer maken van messing, zink of koper
Electra			3	Basistechniek elektra, schakelingen voor een lamp
Tekenen/Schilderen	3	Scheppingsvreugde en fantasie, kleur, zwart-wit, oker, nuances	3	Perspectief tekenen en grafische techniek
Koken 1	3	Eerste beginselen van de kookkunst	3	Uitbreiding vaardigheden en verfijnde receptuur
Koken 2	3	Internationale gerechten	3	Uitbreiding vaardigheden en verfijnde receptuur
Tuinbouw	3	Basisvaardigheden, werken op het land		
Dans/Toneel	3	Dans: ontdekken van eigen dansmogelijkheden	6	Toneel: vrije oefeningen, leidend tot een opvoering
Lichamelijke opvoeding	4	Acrobatiek	6	Atletiek en judo
Werkweek	1	Boerderij of bosbouw	1	Survival Ardennen
Inhaalweek	0,5	Afronden van lessen en opdrachten	0,5	Afronden lessen en opdrachten
Totaal weken			38,5	38,5

Periodeonderwijs, het 3e en 4e lesuur

Klas 7 en 8 Vakken	aantal weken	Klas 7 Thema	aantal weken	Klas 8 Thema
Nederlands 1 en 2	3	Grammatica en poëzie, zelf gedichten schrijven	4	Literatuur en stijlvormen
Nederlands 3	2	Grammatica en spelling		
Geschiedenis 1	3	Ontdekkingen	3	Industriële revolutie
Geschiedenis 2	3	Renaissance en vaderlandse geschiedenis	3	Moderne geschiedenis
Aardrijkskunde	4	Europa	3	Culturele antropologie: wereld
Economie	3	Productie, consumptie en inkomen		
Wiskunde 1	3	Algebra, negatieve getallen en letterrekenen	3	Vlakke meetkunde
Wiskunde 2	3	Inleiding in de vlakke meetkunde, constructie en eenvoudige bewijzen	3	Ruimtelijke meetkunde vanuit de aanzichten
Natuurkunde 1	3	Mechanica	3	De vier elementen: aarde, water, lucht, vuur
Natuurkunde 2	3	Geluid, licht en elektriciteit		
Scheikunde	3	Verbrandingsprocessen	3	Voedingsstoffen
Biologie	4	Voedingsleer	3	Het menselijk skelet
Sterrenkunde	3	Waarnemen en ontdekken van de hemel		
Verzorging	3	Hygiëne en seksualiteit		
Toneel	3	Vrije oefening en een uitvoering		
Werkweek	1	Boerderij of bosbouw	1	Survival Ardennen
Inhaalweek	0,5	Afronden leerstof en opdrachten	0,5	Afronden leerstof en opdrachten
Totaal weken	38,5		38,5	

Klas 7 en 8 Vaklessen (45 min.)	Lesuren per week	Klas 7 Bijzonderheden	Lesuren per week	Klas 8 Bijzonderheden
Nederlands	2		2	
Extra Nederlands	1	Oefenen op niveau	1	Oefenen op niveau
Engels	2		2	
Duits	2		2	
Economie			0,5	
Wiskunde	2		2	
Lichamelijke opv.	2		2	
Euritmie/dansexpressie	2		2	
Koorzang/muziek	2		1	
Mentoren	4	Oefenen van studievoordigheden. De leerlingen verwerken zelfstandig de lesstof en worden begeleid bij het maken van hun huiswerk.	3	

Lessentabel klas 9 en 10**Vmbo-tl Ambachtelijke Stroom (3e en 4e leerjaar)**

Het programma in klas 10 is gekoppeld aan de sectoren of profielen in de leerwegen.

Periodeonderwijs ambachtelijke vakken, eerste 2 lesuren

Klas 9 en 10 Vakken	aantal weken	klas 9 Thema	aantal weken	klas 10 Thema
Houtbewerken	3	Maken van een beeld/gelaat uit een ruw stuk boomstam	3	Serieproductie van een werkstuk/bijenkast
Textiele werkvormen	3	Maken van kledingstuk op naaimachine	3	
Metaalbewerken	3			
Tekenen/schilderen	3	Perspectief tekenen en grafische technieken		
Kunstbeschouwing	3		2	
Architectuur			3	Ontwerpen van een eigen huis
Koken	3	Uitbreiding vaardigheden en verfijndere receptuur	3	Uitbreiding vaardigheden en verfijndere receptuur
Dans			3	Ideeën en emoties omzetten in een eigen dans, dansstijlen en opvoering
Sport	9	Boksen, bewegen en slagvaardigheid	6	Sportpraktijk en organiseren sportdag
Examen			9	Voorbereiding en praktijkexamen kunst
Stage	4	Oriënterende stage en winkelstage (2 weken in oktober en mei)	5	Maatschappelijke stage, 2 periodes (2 en 3 weken)
Presentatie stageverslag			1	Presentatie van zelfgekozen stage/biografie
Eindreis			1	Reis met sociaal/cultureel doel
Inhaalweek	0,5	Afronden lessen en opdrachten	0,5	Afronden leerstof en opdrachten
Economie	3	Ontwerp een eigen bedrijf		
Biologie	2	Praktische opdracht		
Totaal weken	35,5		39,5	

Periodeonderwijs 3e en 4e lesuur

Klas 9 en 10 Vakken	aantal klas 9 weken	Thema	aantal klas 10 weken	Klas 10 Thema
Nederlands 1	3	Humor en spanning	3	De middeleeuwse literatuur en poëzie
Nederlands 2	3	Verlichting en romantiek	3	Grammatica/Poëzie
Nederlands 3	3	Spelling en grammatica		
Geschiedenis	3	Verlichting en revolutie	3	Moderne geschiedenis
Kunstgeschiedenis	4	Oudheid t/m Renaissance		
Aardrijkskunde	3	Geologie, platentektoniek	2	Weer en klimaat
Wiskunde 1	3	Cirkelmeetkunde		
Wiskunde 2	2	Combinatoriek en algebra	3	Rijen en analyse
Biologie	2	De menselijke zintuigen	4	Maatschappijleer
Economie	3	Winkelbedrijf	3	Levensprocessen; menselijke organen
Stage 1 en 2	4	Oriënterende stage en winkelstage	5	Nederlandse economie
Presentaties stage			1	Maatschappelijke stage, 2 periodes van 2 en 3 weken
Portfolio			3	Presentatie voor publiek van zelfgekozen stage
Eindreis			1	Portfolio afronden
Inhaalweek	0,5	Afronden leerstof en opdrachten	0,5	Reis met sociaal/cultureel doel
Totaal weken	38,5		38,5	Afronden leerstof en opdrachten

Klas 9 en 10 Vaklessen (45 min.)	Lesuren per week	Klas 9 Bijzonderheden	Lesuren per week	Klas 10 Bijzonderheden
Nederlands	2		2	
Engels	2		3	
Duits	2		2	
Economie	2		2,5	
Wiskunde	3		3	
Biologie	2		2	
Lichamelijke opvoeding	4		2	
Euritmie/Dansexpressie	2		2	
Koorzang				
Muziek - instrumentaal	2		2	
Mentoren/Begeleidingsuren	3		2	
Aardrijkskunde	2		2,5	

Lestijden

1e uur 8.30u - 9.15u
2e uur 9.15u - 10.00u
Pauze
3e uur 10.20u - 11.05u
4e uur 11.10u - 11.55u
5e uur 12.00u - 12.45u
Pauze
6e uur 13.25u - 14.10u
7e uur 14.15u - 15.00u
Pauze
8e uur 15.10u - 15.55u
9e uur 15.55u - 16.30u

Informatieavonden & open dag

1e Informatieavond - voor ouders

6 november 2024 van 20.00u tot 21.30u

open dag

25 januari 2025 van 10.00u tot 15.00u

2e Informatieavond - voor ouders

12 februari 2025 van 20.00u tot 21.30u

Vakanties 2024/2025

Herfstvakantie

28 oktober t/m 1 november 2024

Kerstvakantie

23 december 2024 t/m 3 januari 2025

Voorjaarsvakantie

24 februari t/m 28 februari 2025

Meivakantie

18 april t/m 5 mei 2025

Hemelvaartsvrij

29 mei t/m 30 mei 2025

Tweede Pinksterdag

9 juni 2025

Zomervakantie

21 juli t/m 29 augustus 2025

Jaaragenda

De volledige jaaragenda is te vinden op [de website](#).

Aanmelddagen

Maart 2025. Zie de website.

